

Bogu na čast,

GASILEC

bližnjemu na pomoč!

Izdaja odbor deželne zveze kranjskih gasilnih društev. — Urejuje tajnik Fran Ks. Trošt na Igu pri Ljubljani. — List izhaja poljubno po potrebi v nedoločenem času, vendar vsaj štirikrat na leto, in ga dobivajo člani zveze brezplačno. Oznani la stanejo cela stran: 37 K 60 h, 1/2 strani 18 K 80 h, 1/4 strani 9 K 40 h, 1/8 strani 4 K 70 h, pri večkratnem natisu primeren popust.

Pozdrav slovanskim gasilcem.

Prišli ste, bratje, k nam v Ljubljano belo,
pozdrav zdaj kliče vsako vam srcé!
Da lepše bo uspevalo nam delo,
k zavezi vsi podajmo si roké!

S človekoljubja se častjo odelo,
z njo proslavilo naše se ime,
slovansko bo gasilstvo v vek slovelo,
v bran sili naše vrste naj stojé!

Poglej blaginjo, ki se širi tod!
Sovražna moč preteče vanjo šine,
da z bedo pokori trpeči rod.

Klic dvigne zdaj domovja zveste sine,
da svoje združimo moči povsod,
kjer je braniti blagor domovine!

E. Gangl.

Tovarišem v pozdrav.

Nad nami vzpenja se Triglav,
pod njim se peni Sava,
a v srcu nam kipi pozdrav,
vam, bratje, kliče: Slava!
Čez reke šumne in goré
prišli ste v naše mesto,
mi stiskamo vas na srce,
ki vam je vdano zvesto...
Čeprav ubožen je Sloven,
zaklad si čuva dragocen:
ljubezen, ki objemlje
vse brate Slave zemlje...
Najsi rodil vas sever, jug,
vse vez nas veže sveta,
mi vaša smo, vi naša četa —
vsak brat nam je, prijatelj, drug!

Rodú smo mi, domov čuvarji,
blaginje zvesti smo stražarji! —
Srce in čut in dlan,
vse domu v slavo, v bran!
Poglej — po zemlji blagobit
in božji blagoslov razlit,
pokoja dih ne zgane...
A ura zla — in plamen skrit
v valovih žgočih plane,
gubi se jok nesrečnih v noč...
A mi ta čas smo na pomoč
nesrečnikom prispeli,
in plamen, prej presmeli,
ugasnila je naša moč. —
Zavest, da lajšamo gorje,
s ponosom širi nam srce,

v vez sveto nas edini
na blagor domovini!
Ne plamen, ki mori, požiga,
peha brezstrešne v mrzlo noč,
le žar ljubezni, ki naj dviga
in kliče bednim nas v pomoč,
ta plamen četa k četi
v nevgašen zubelj neti.
Zato tu v stolnem mestu,
kjer pne nad nami se Triglav,
vas stiskamo v ljubezni zvesti,
navdušen kličemo pozdrav:
Naprej, tovariši, pojoč,
Bogu na slavo — nam v
pomoč!

Fran Žgur.

Štiridesetletnica Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva.

(Spisal Fr. Barle.)

I.

1809—1870.

Ogenj je od nekdaj delal meščanu in kmetu velike preglavice. Nele imetje posameznikovo, celih vasi in celih mest je uničal, zahteval je tudi nebroj človeških žrtev. Zategadelj pa je človek že od pamtiveka delal na to, da se zmanjšajo požari. Ker pa posamezniku ni bilo mogoče bogve koliko storiti v zmanjšanje in preprečenje požarov, jelo se je misliti na skupno od pomoč, na organizacijo gasilcev. Občinski zastopi, predvsem pa cesarske oblasti so že v srednjem veku jelo izdajati naredbe, kdo in kako naj deluje pri nastalem ognju.

Avstrijci smo med prvimi, ki so začeli z urejevanjem gasjenja in reševanja. Cesar Rudolf I. je izdal leta 1278 prvi gasilni red, najbrže vsled velikanskega požara na Dunaju l. 1276., ki je uničil skoraj celo mesto. Ta gasilni red je bil veljaven do leta 1534., tega leta pa je izšel nov gasilni red specijelno za mesto Dunaj in v tem je že govorjenje o ročnih brizgalnah. Leta 1546. je izšel naslednji gasilni red, za tem oni iz l. 1678., potem 1688.; najobširnejši gasilni red pa je izšel za cesarice Marije Terezije leta 1759.

ogromno škodo meščanom, in pa francoska doba. Do leta 1809., toraj do francoske dobe, je mestna občina skrbela za gasilske posle, žrtvovala je v to svrhu vsako leto 575 gl. Kranjski stanovni so k tej vsoti prispevali po 250 gl. na leto, mestna občina je iz svoje blagajne plačevala po 250 gld., ostalo pa se je pokrilo iz pristojbin, katere so plačevali nanovo sprejeti meščanje. Francoska vlada je pritislila na mestno občino, da boljše skrbi za požarno varstvo in res je morala leta 1812., 1813. in 1814. izdati za požarne namene po 1200 gl., kar je za takratne čase velika vsota.

Dne 15. julija 1814 je zaukazal generalni guverner s posebnim razpisom, da se v Ljubljani kraju in razmeram primerno uredi požarna policija in gasilni posel vobče. Po tem razpisu je morala posebna komisija „od kosa do kosa“, kakor pravi razpis, pregledati vse mestno gasilno orodje. Oblast sta zastopala c. kr. policijsko in stavbno ravnateljstvo, mesto župan ljubljanski, kot strokovnjaki pa so prisostvovali zvonar Samassa, en tesar in en kolar. V tem razpisu je nadalje naročeno mestni občini, da nemudoma poroča generalnemu guvernerju, koliko je dimnikarjev, koliko dimnikarskih pomočnikov in koliko vajencev v mestu, kako je razdeljen dimnikarski posel, kako se ometa in jeli dovolj dimnikarjev v mestu. Obenem, pravi dalje razpis, je poročati, koliko je v mestu zidarjev in tesarjev, koliko pomočnikov in vajencev.

Mestni magistrat je po vsestranskem poizvedovanju poročal generalnemu guvernerju, da sta v Ljubljani dva dimnikarja, in

Oče Franc Doberlet,
ustanovitelj kranjskega gasilstva.

Dunaju so sledila v preprečanju požarov druga mesta, izdajala so gasilne in požarne rede in sred devetnajstega stoletja so imela skoraj vsa večja avstrijska mesta svoje gasilne in požarne rede.

Leta 1831. se je pričelo z ustanavljanjem požarnih bramb. Tobačna tovarna v Schwazu na Tirolskem je bila v Avstriji prva, ki je ustanovila požarno brambo, in sicer tovarniško požarno brambo. Do leta 1851. ni sledil nihče zgledu Tirolcev, tega leta pa se je v Reichstadtu na Češkem ustanovila prva prostovoljna požarna bramba, takozvana prostovoljna meščanska bramba. Naslednjo požarno brambo so ustanovili Gračani, in sicer leta 1853. Do leta 1860. je bilo v Avstriji le pet požarnih bramb, leta 1870. pa že 381. Od tega leta so rasla gasilna društva, kakor gobe po dežju in leta 1880. je bilo že 1963, leta 1890. — 5077, leta 1900. — 9024 požarnih bramb v Avstriji. Po najnovejši statistiki imamo danes 14.400 gasilnih društev s 553.177 člani. Kranjska ima 192 društev s 5997 člani.

Ljubljana je od nekdaj konkurirala z drugimi mesti glede napredka, zlasti na gasilskem polju. Največ pa so jo k temu dovedli veliki požari, ki so uničili cele dele mesta in napravljali

sicer Ana Koos in Alojzija Rieger. Dimnikarske posle Ane Koosove vodi njen sin z dvema pomočnikoma in dvema vajencema, one Alojzije Riegerjeve pa njeni pastorek Ignacij Rieger s tremi pomočniki in dvema vajencema. Po mnenju magistrata sta dva dimnikarja popolnoma zadoščala. Ometa se pozimi trikrat, poletu dvakrat; tam kjer se veliko kuri, po potrebi. Zidarski mojster je le eden, in sicer Ignacij Progar, ki pa vsled razpustitve zadrug po francoski oblasti nima ne polirjev, ne pomočnikov, ne vajencev. Polirjev, zidarjev in zidarskih vajencev je več, ki pa delajo na svojo pest. Tesarska mojstra sta dva, ki pa se jima godi ravnotako, kakor zidarjem. Nadalje poroča mestni magistrat generalnemu guvernerju, da je komisija, ki se je vršila v petek dne 12. avgusta ob 3. popoldne, doglala, da je gasilno orodje brez izjeme v slabem stanju in prosi, da se posoda za vodo, ki je v oskrbi dimnikarja Riegerja, pošlje v popravilo, da se požarne lestve, požarne kljuge in strešni mački izroče tesarju Koširju v popravilo, da se obe brizgalni iz požarnega orodišča pri Sv. Jakobu izročita zvonarju Samassi v popravilo, da se nabavi 7 novih ponev za smolo, ki so se izgubile

pri slavnosti sklenjenega miru s Francozi, da se za vsako požarno orodišče naroči po en sod za vodo, da se za vsako orodišče naroči ena smolena bakla in 3 do 4 ročne svetilke, da bi bilo treba naročiti vsaj eno veliko vozno brizgalno, da se naroči 300 golid, da so se odstranile občinske deske in sodovi, ki so se valjali po 6. orodišču v Krakovem, da so se požarne lestve in požarne kljuge v 5. orodišču obesile na kapucinski obvrtni zid, da se posušene angleške cevi namočijo, namažejo in poskusijo, da se gasilno orodje iz 3. orodišča znosi v obokani prostor na magistratu, kjer je bilo pred prihodom Francozov v naše kraje, da se požarne lestve in kljuge v 1. orodišču pri Sv. Jakobu iz onega malega in skritega dvorišča znosijo na zid med cerkvijo in „Redutom“, da so Francozi polomili brizgalno v tem orodišču in da je poprava stala 115 gl. 28 kr. Naprava vsega tega bi stala 2697 gl. 14 kr. Generalni guverner je mestni občini na to poročilo naročil, da naroči vse navedeno orodje razen velike vozne brizgalne, ker je predraga in ker je Samassa kot ponudnik ravnokar umrl.

Ljubljana je imela v tej dobi namreč 6 požarnih orodišč, in sicer je bilo 1. orodišče pri Sv. Jakobu, poverjeno Ivanu Puncerju, 2. orodišče na Mestnem trgu, poverjeno Josipu Kunstiku, 3. orodišče na Poljanskem predmestju, poverjeno Andreju Lukmanu in Jakobu Podboju, 4. orodišče na Sv. Petra predmestju, poverjeno Josipu Nachtigalu, 5. orodišče na Kapucinskem trgu, poverjeno Mariji Valenčičevi in 6. orodišče v Krakovskem predmestju, poverjeno Gašperju Debevcu in Ivanu Černetu. Nadzorniki so gasilno orodje na svojo pest posojali ljudem in mestni magistrat je strogo zaukazal, da se to ne sme več dogajati, ker ima občina z vzdrževanjem gasilnega orodja ogromne stroške. Po nekem izkazu, katerega je predložil mestni magistrat okrožnemu uradu je mestna občina izdala za vzdrževanje in nabavo gasilnega orodja leta 1815. — 1365 gl., leta 1816. — 115 gl., leta 1817. — 850 gl., leta 1818. — 1231 gl.

Nadzorniki od tedaj niso več posojali gasilnega orodja ljudem, marveč so odpirali orodišča le tedaj, če je čuvaj na Gradu s strelom naznanil ogenj, ali če so magistratni organi nadzirali orodišča.

Ogenj sta naznanjala dva čuvaja na Gradu in generalni guverner je dne 24. septembra 1815 izdal na čuvaja na Gradu odredbo, po kateri morata biti čuvaja oženjena, da imata še nadalje plačo, kakršno je določil francoski maire, t. j. 186 gl. 42 kr. na leto, da se čuvaja pri prvem pregrešku pokličeta pred občinski svet na zagovor, da se pri drugem pregrešku kaznujeta z globo 3 gl., da se v tretjem slučaju odslovita.

Čuvaja na Gradu sta morala poznati krajevne razmere, razdelitev mesta: v mesto, predmestja in okolico. V mesto so takrat spadale hiše od Samassove tovarne do sedanjega jubilejskega mostu, k predmestju vasi Trnovo in Krakovo, predmestje Gradišče, Poljane, Št. Petersko predmestje, Karlovsko predmestje, Frančiškani in kapucini, k okolici vasi Glince, Vič, Spodnja in Zgornja Šiška, okolica Sv. Krištofa, Selo, hiše onstran Gruberjevega kanala.

Čuvaj na Gradu je dajal v slučaju ognja znamenja s strelom iz francoskih topov na Gradu, in sicer za ogenj v mestu s tremi strelji v predmestju z dvema streloma in v okolici z enim strelom. Poleg streljanja je moral čuvaj na ono stran, kjer je gorelo, izobesiti rdečo zastavo, ponoči luč ter z rogom naznaniti vojaški straži na šolskem trgu v slovenskem in nemškem jeziku, kje gori. Na zvon v stolpu na Gradu je zvonil platvona z udarci v večjih in manjših presledkih. Pospešeni udarci so pomenjali razširjanje, počasnejši pa pojemanje ognja.

Čuvaj je imel poleg pažnje na požar tudi dolžnost vsak dan trikrat zvoniti: zjutraj, opoldne in zvečer. Zjutraj je zvonil ob sedmih, zvečer pa ob enajstih. Da so meščani in oblasti bile prepričane, da čuvaj vrši svojo dolžnost, je moral za uro ponoviti vsak četrtturni udarec na zvon v grajskem stolpu. Poleg te stroge kontrole je moral čuvaj na Gradu vsak dan poročati osebno ob 11.—12. ure dopoldne c. kr. policijskemu ravnateljstvu o eventualnih dogodkih.

Da so meščani, mestna uprava in cesarske oblasti polagali na čuvaja na Gradu veliko pozornost, je razvidno iz tega, da je leta 1815. čuvaj Pune dobil priznanje od najvišje deželne oblasti, ker je pravočasno naznanil ogenj in s tem preprečil velikansko škodo, ki bi bila gotovo nastala.

Leta 1819. je strela izprožila top na Gradu; mestno prebivalstvo in vse oblasti so bile razburjene, ker niso mogle takoj poizvedeti kje gori, čuvaj pa je z največjim trudom dokazal, da ni streljal on in komaj se je izognil občutni kazni.

Gospodinja pa se ni zanimala samo za čuvaje na Gradu, zanimala se je tudi za hišne posestnike. Vsak hišni posestnik je moral imeti v svoji hiši primerno število gasilnega orodja in oblasti so se tuintam po komisijah prepričevale, jeli po hišah predpisano gasilno orodje, in kjer ga ni bilo, se je moralo takoj nabaviti. Najstrožja kontrola gasilnega orodja je bila leta 1819. in 1822. Za kongresa se je vršila v gledališču velika predstava. Komisija je pregledala jeli v gledališču dovolj gasilne priprave, prepričala pa se je, da je ni in zagadelj je odredila, da si mora ravnateljstvo do kongresne predstave nabaviti: 4 ročne brizgalne, 1 večjo brizgalno, 2 dolga, lahka droga z mokrimi cunjami na koncu, 2 z vodo napolnjena soda, 20 golid, 2 krampa, 2 sekiri, 1 lopato in 2 gasilni kljuki. Ravnatelj je tarnal in šele ko mu je mestna občina obljubila na posodo gasilno orodje, se je pomiril.

Ljudevit Štrcelj,

načelnik ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva.

Tudi glede zavarovanja proti ognju so oblasti storile kolikor so mogle, zlasti pa, ker se je nadvojvoda Ivan zavzemal za zavarovanje in ker je prišel tisti iz cesarskega Dunaja. Leta 1824. je izšla cesarska naredba, ki je merila na to, da se, kakor na Solnograškem, tudi po drugih deželah osnujejo zavarovalnice proti ognju. Okrožna oblast ljubljanska je na podlagi tega razdelila pravila za prvo avstrijsko požarno zavarovalnico na Dunaju med ljudstvo s pozivom, naj se posestniki zavarujejo proti ognju. Med tem se je tudi v Trstu ustanovila zavarovalnica za elementarne nezgode, „Azienda Assicuratrice“, naslednje leto pa se je jela ustanavljati tudi v Gradcu zavarovalnica za Štajersko in Ilirijo. Mestni magistrat, posebno pa trgovec Benedikt Flek sta bobnala za zavarovanje, toda ljudje se niso mogli sprijazniti z novotarijo, akoravno je vseh 15 okrajnih mojstrov pregovarjalo ljudi, da je zavarovanje velike važnosti za vsakega posestnika.

Okrožna oblast se je ponovno obračala na mestni magistrat, naj dela za štajersko-ilirsko zavarovalnico, češ, da se zanjo zavzema nadvojvoda in da ima zavarovalnica nad 10 milijonov zagotovljenega denarja. Mestni magistrat se je končno odločil, da zaslíši vseh 884 posestnikov, če se hočejo zavarovati ali ne. Izmed 884 ljubljanskih hišnih posestnikov je 312 posestnikov pristopilo k zavarovalnici, 249 posestnikov je odločno odklonilo zavarovanje, 295 posestnikov si je pridržalo pravico do poznejšega pristopa, 13 posestnikov je 24. junija pogorelo na šent-

peterskem predmestju, hišne številke 114—126, 15 posestnikov pa je bilo že zavarovanih.

Izmed 312 posestnikov, ki so se izrekli za zavarovanje se jih je 271 pozneje res zavarovalo, in sicer za vsoto 171.475 gl. Mestna občina je zavarovala mestno hišo za 3000 gl., ostalih šest mestnih stavb pa za 12.450 gl.

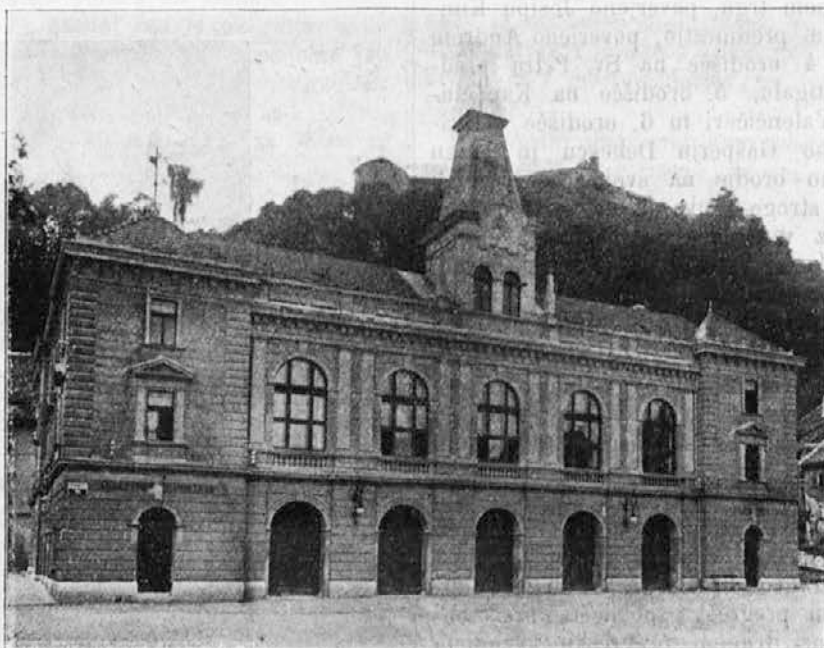
Mestni magistrat je o uspehu zasliševanja poročal okrožni oblasti in okrožna oblast je naročila mestnemu magistratu, da ceni vsa javna poslopja in mestni arhitekt Müller se je dolgo dolgo ukvarjal s cenitvijo javnih poslopij. Arhitekt Müller je med drugim cenil: deželno hišo na 15.000 gl., kaznilnico na Žabjeku na 6000 gl., redut na 5060 gl., licealno poslopje na 14.500 gl., zatiški dvorec na 6580 gl., civilno bolnico na 19.870 gl., kaznilnico na Gradu na 24.850 gl.

Ogromnega dela arhitekt Müller v določenem roku ni mogel izvršiti in mestni župan Janez Nepomuk Hradeczký je znova prosil, da se podaljša rok; dne 21. aprila 1826 pa je že dobil župan Hradeczký pohvalo okrožne oblasti za priznano skrb in njemu lastno delavnost.

gašenje 8 slug in 9 mestnih delavcev in obenem je naročil 10 obrtnikom, da pošiljajo svoje pomočnike k ognju.

Navzlic temu, da so župani Ambrož, dr. Costa in dr. Josip Suppan storili kolikor so mogli, da bi se uredilo gašenje, so se pri vsakem ognju pokazali nedostatki. Sluge, delavci, pomočniki in uradniki so prepozno prihajali k ognju, orodje se je pri vsakem ognju polomilo in poizgubilo, skratka, po vsakem ognju je šlo od ust do ust: sreča, da ni bilo vetra.

Oblasti so vedno bolj in bolj uvidevale, da je gašenje treba poveriti discipliniranim organizacijam in mestni magistrat se je obrnil na telovadno društvo „Južni sokol“ in pa na nemški „Turnverein“ z vprašanjem, ali bi ne prevzelo eno ali drugo teh društev gasilni posel v Ljubljani. Nemški „Turnverein“ je v dolgovezni vlogi razložil magistratu, da gašenja ne prevzame, „Južni sokol“ pa je z vlogo z dne 1. oktobra 1863, katero so podpisali dr. Suppanz, Fran Ravnihar, Pavl Drachsler in Bernard Jentl, naznanil mestnemu magistratu, da „Južni sokol“ prevzame gasilni posel, ker ima 100 članov, če se mu prepusti naprava gasilnega reda. Obljubil je, da bo častno izvrševal svoj

Mestni dom.

Mestni magistrat se je tako od leta do leta s svojimi organi ukvarjal z gasilnim poslom in od leta do leta je napravljajal zdaj brizgalno, zdaj orodje, zdaj orodišče, napravljanja in popravljanja ni bilo konca in kraja in navzlic temu se je pokazalo pri vsakem ognju, da je orodje slabo, da mestni uslužbenci ne prihajajo pravočasno na pogorišče in da tudi obrtniki, kakor mizarji, tesarji, dimnikarji, ki so bili s posebnimi dekreti obvezani priti k vsakemu ognju, niso prihajali pravočasno.

Okolo leta 1861. jelo se je organizirati gasilstvo in tudi Ljubljana pri organizaciji ni zaostala. Magistratni svetnik Ivan Guttman se je zavzel za gasilstvo in mestno gasilstvo je uredil, kolikor se je pač dalo. Gasilno orodje se je od leta 1861. shranjevalo v štirih orodiščih, v šolskem drevoredu, v Gradišču, na Žabjeku in v Krakovem. Orodišča so bila poverjena mestnim uslužbencem: Vidicu, Lavrinu, Hudobivniku, Podkrajšku pozneje pa Mandiču. Vsakemu poverjeniku je bil pridelen en magistratni sluga. Stavbni nadzornik Pollak je moral biti pri vsakem ognju, da je podpiral svetnika Guttmana pri vodstvu gašenja. Magistratni sluge so imeli mestni grb na pokrivalu, uradniki pa rdečo pentljo v gombnici. Orodja se je nabavilo za silo in h koncu leta 1861. je bilo v vseh štirih orodiščih 7 brizgalen, 500 golid, 13 voz za vodo, 16 lestev, 21 sekir, 14 svetilk, 4 korci, 9 čebrov, 15 bakel itd.

Leta 1863. je župan ljubljanski Miha Ambrož sam prevzel vodstvo gašenja, za svojega namestnika pa je določil magistratnega uradnika Jorasa in Hofbauerja, ki sta vsako soboto ob 6. popoldne menjala svoj posel. Župan Ambrož je določil za

posel in da brata Jevnikar in Mandič takoj izvežbata 30 do 40 Sokolov v gasilstvu.

Dr. Costa, poznejši župan, je izdelal gasilni red in §§ 23 in 24 se glasita:

„Prostovoljna požarna bramba ljubljanskega telovadnega društva „Južni sokol“ se je izjavila, da hoče podpirati in popolniti mestno gasilstvo. Požarna bramba sestoji: a) iz članov omenjenega društva, ki so k brambi prostovoljno pristopili, b) iz pomožnega osobja (hlapcev, pomočnikov itd.), katere brambi prideli društvo ali mestni magistrat v pomoč.

Požarna bramba je podrejena mestnemu požarnemu ravnateljstvu, brambi pa poveljuje načelnik ali njegov namestnik, katere voli požarna bramba na eno leto.

Člani prevzamejo dolžnost in načelniku obljubijo na roko, da hočejo izvrševati prevzeti posel, da hočejo priti k vsakemu požaru v mestu in da hočejo biti poslušni načelnikovemu poveljevanju.

Člani požarne brambe nosijo bel trak na levi roki, načelnik pa bel trak čez prsa.

Ker stalni požarni delavci pri ognju navadno ne zadoščajo, pozvati je mestnemu magistratu vse rokodelce, tesarje, zidarje, kovače itd., da se pridružijo požarni brambi „Južnega sokola“, ali pa, da se predstavijo mestnemu požarnemu ravnateljstvu. Delavci nosijo rdeče kokarde, da se poznajo.“

Prva požarna bramba ljubljanska se je potemtakem ustanovila že leta 1863 v „Južnem sokolu“, toda razviti se ni mogla, kakor je želela sama in kakor je želelo ljubljansko prebivalstvo, ki je simpatizovalo z „Južnim sokolom“.

Politične razmere so hotele, da se ustanovi ljubljansko gasilno društvo na drugačni podlagi, kakršno je zastopal „Južni sokol“ in župan dr. Josip Suppan je leta 1867. jel sklicevati za gasilstvo vnete meščane na posvetovanje in leta 1869. je prišlo do definitivnega sklepa in do izvolitve pripravljalnega odbora.

II.

1870 — 1899.

Prvi odbor Ljubljanske požarne brambe, ki je prvič zborovala dne 30. marca 1870 je bil naslednji:

1. stotnik: Fran Doberlet,
2. stotnika namestnik: Ivan Janesch,
3. vodja plezalec: Valentin Schäfer,
4. namestnik: Otomar Bamberg,
5. vodja brizgačev: Adolf Jaksche,
6. namestnik: Nikolaj Rudholzer,
7. vodja varuhov: Fran Ehrfeld,
8. namestnik: Jurij Krieger,
9. zaupnik: Albert Samassa, Jakob Witt, Josip Lültsdorf, Fran Fink,
10. blagajnik in tajnik: Gabrijel Urbas,
11. brizgalni mojster: Albin Achtschin, Viljem Kos,
12. društveni zdravnik: dr. Ferd. Erzen.
13. pobočnik: Josip Schulz.

Slovenci se s požarno brambo, ki je bila ustanovljena pravzaprav na internacionalni podlagi, niso mogli sprijazniti in odtegnili so se popolnoma, ko se je v njo jel vtikati nemški „Turnverein“ in ko so nastali hudi volilni boji med Slovenci in Nemci. Častitemu načelniku Zveze kranjskih gasilnih društev očetu Doberletu v priznanje bodi povedano, da je on kot ustanovitelj Ljubljanske požarne brambe in kot njen dolgoletni načelnik od početka pa do danes vedno poudarjal, da politika v požarni brambi nima mesta in da pod karitativno zastavo hoče voditi gasilstvo do vzvišenih njegovih ciljev.

Priznani kronist P. pl. Radics je leta 1899. v brošuri „Die Laibach. Freiwillige Feuerwehr 1870—1899“, „Gasilec“ pa leta 1899. in 1900. delovanje gasilnega društva ljubljanskega od leta 1870. do 1899. tako temeljito opisal, da bi bilo stvari le na kvar, če bi se o tem več pisalo. Pribijem naj le, da so višje in nižje oblasti in da je mestno prebivalstvo opetovano priznalo delovanje gasilnega društva in da je v društvenem arhivu shranjenih cele kupe priznanj in pohval društvu, posameznim dostojanstvenikom in članom.

Delovanje gasilnega društva se je priznalo tudi na najvišjem mestu in Njegovo Veličanstvo je vsled tega podelilo leta 1880 načelniku Franu Doberletu zlat zaslužni križec, leta 1883 pa zlat zaslužni križec s krono. Četopoveljniku Albinu Achtschinu in Franu Schantlu je Njegovo Veličanstvo leta 1898, podelilo zlat zaslužni križec.

III.

1899 — 1910.

Leta 1899. se je vnel med člani in načelstvom, med načelstvom in občinskim svetom boj za slovensko poveljevanje. Na občnem zboru dne 30. januarja 1899 je prišlo poveljevanje na razgovor in predlog, da se takoj vpelje v društvo slovensko poveljevanje, je bil z večino glasov sprejet. Načelnik Doberlet se je odpovedal načelstvu in tudi tajnik Rütting, četopoveljnik Achtschin, Schantel in Dreise so se odpovedali svojim dostojanstvom. Dne 7. maja 1899 se je vršil naslednji občni zbor in v odbor so bili izvoljeni:

- a) za načelnika: Ludovik Štricelj,
- b) za četopoveljnika I. čete: Anton Dintar,
- c) za poveljnika II. čete: Vincencij Zirnstein,
- d) za poveljnika III. čete: Avgust Pavšek,
- e) za zapisničarja: Vekoslav Trtnik,
- f) za zaupnika: Fran Furlan.

Odstopivši načelnik Doberlet polaga novoizvoljenim na srce, naj vodijo društvo tako spretno kot je to bilo doslej in jim želi najboljšega uspeha. Župan Ivan Hribar pozdravi novoizvoljene odbornike in vspodbuja člane k slogi, češ, da le v slogi bo društvo procvitalo. Novoizvoljeni načelnik Štricelj se

zahvali za zaupanje in izvolitev ter prosi vsestranske podpore. Razprtijam bodi konec in strogo naj se postopa pri vajah in požarih! S tem je bil končan osodepolni občni zbor.

Novi odbor je imel že 9. maja svojo prvo sejo ter se je takoj jel pečati s podrobnim delom. Največjo pozornost je obrnil odbor na novo orodišče, sedanji „Mestni dom“, ki se je takrat dozidaval. Načelnik Stricelj in mestni arhitekt Koch sta dne 10. maja pregledala in razdelila vse prostore v „Mestnem domu“, kakor so razdeljeni po večini še danes. Dne 19. maja se je vršila druga odborova seja in pri tej seji se je poverila bolniška blagajna članu Antonu Leutgebu, društvena blagajna pa Franu Barletu, ki še danes vestno vodita odgovorni posel.

Vsled izpremene v vodstvu gasilnega društva se je skrhalo več podpornih članov in novi odbor je moral skrbeti za nadomestek. Meseca januarja 1900 napravil je blagajnik, videč stanje v društveni blagajni, nastopno okrožnico na ljubljansko prebivalstvo:

„Število podpornih članov ljubljanskega prostovoljnega gasilnega društva se je v slednjem času tako skrčilo, da je postalo nujno potrebno delati na to, da se pomnoži število podpornih članov. Dobrosrčni mešan ljubljanski je vedno rad podpiral občekoristna društva in ravno ljubljansko prostovoljno gasilno društvo radevolje in hvaležno prizna, da je uživalo vsa leta svojega obstanka veliko naklonjenost in podporo pri dobrosrčnih in dobrohotnih meščanih. Ker je toraj, kakor rečeno, nujno potrebno, da se število podpornih članov pomnoži, usoja se odbor ljubljansko prebivalstvo najužanejšje prositi, naj blagovoli pristopiti kot podporni član k ljubljanskemu prostovoljnemu gasilnemu društvu.“

Deželni muzej.

Apel ni bil brezuspešen, prijavilo je že mesca januarja in februarja 56 Ljubljancev pristop k društvu kot podporni člani in naslednje leto 27. Danes ima društvo nad 220 podpornih članov, ki plačujejo 1373 K letnega prispevka.

V odborovi seji dne 19. maja 1899 naznani načelnik Stricelj zbranim odbornikom, da je avstrijska gasilska zveza odpovedala kongres, ki bi se imel vršiti v Ljubljani, ter nasvetuje, da se otvoritev „Mestnega doma“ vrši navzlic temu slavnostno, toda v krogu slovankega gasilstva. V naslednji seji se je takoj izvolil tričlenski odsek obstoječ iz načelnika Stricla, blagajnika Barleta in tajnika Trtnika, ki je tudi takoj pričel s pripravljanjem za otvoritveno slavnost, in dne 29. julija je službenemu shodu predložil spored, ki ga je soglasno sprejel. Dne 7. in 8. septembra 1899. se je otvarjal „Mestni dom“ nekako takole:

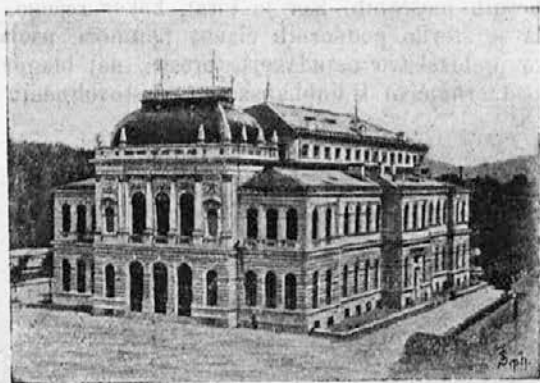
Že 7. septembra je prihitelo veliko gasilcev z dežele v Ljubljano, ker s slavnostjo je bil spojen tudi občni zbor Zveze kranjskih gasilnih društev. Zvečer so zbrana gasilna društva priredila županu Ivanu Hribarju in načelniku zveze Franu Doberletu bakljado in serenado. Pred stanovanji obeh počasščencev zapeli sta združeni pevski društvi „Slavec“ in „Ljubljana“ dve primerni pesmi, novomeška godba pa je svirala po en komad. Spreved, kakor so takrat poročali listi, je bil velikanski, ker spremljalo ga je na tisoče občinstva z navdušenimi slava in živio klici.

Po sprevedu, ki se je razšel pri „Mestnem domu“, je bila prosta in neprisiljena zabava pri „Zvezdi“ in veliko veliko ljudi ni dobilo prostora na vrtu in dvorišču. Pri sestanku sta peli

omenjeni pevski društvi, za harmonijo pa je skrbela novomeška godba. Izmed govornikov, ki so se oglasili k besedi, naj omenim le zveznega načelnika Doberleta, Čeha Seidla, Hrvata Absaca, ces. svet. Murnika in Josipa Nollija.

Dne 8. septembra, pravijo poročila o tej slavnosti, predramila nas je budnica iz spanja; nebo je kazalo jasno lice, ni se bilo bati slabega vremena.

Zjutraj zbrala so se gasilna društva, bilo jih je 71 s 1206 člani, na Bleiweisovi cesti. Poleg kranjskih gasilcev so prihiteli na slavnost za zvezo čeških gasilnih društev, sedanji starosta Mayer, tajnik Seidl in rajni Hübsch, Hrvatje pa so prišli iz Zagreba, Karlovca, Sušaka in Velike Gorice. Gasilnim društvom so se pridružila še ljubljanska društva: „Sokol“, „Slavec“, „Ljubljana“, „Zvon“, „Zidarsko in tesarsko društvo“, „Lipa“, in krog krasotic v narodnih nošah, ki so delile med gasilce šopke svežih cvetic. Na čelu spreveda je bilo kolesarsko društvo „Ilirija“ na okrašenih kolesih. Sprevod je spremljalo petero godb in sicer novomeška, kranjska, litijska, radovljiška in domžalska. Sprevod se je ustavil pred „Mestnim domom“, kjer je bral kanonik in stolni župnik Erker sv. maše, po maši pa je blagoslovil „Mestni dom“.

Narodni dom.

Po blagoslovitvi so se zbrali v veliki dvorani „Mestnega doma“ razni povabljeni goste, kakor predsednik deželne sodišča Levičnik, cesarski svetnik Murnik, finančni svetnik Dobida, vladni tajnik Haas, podpolkovnik Lukanc pl. Savenburg, major Riedinger, monsignor Zupan in drugi, dalje župan Hribar z občinskimi svetniki, načelniki magistratnih uradov in lepo število najodličnejših dam. Dvorana je bila z zelenjem okrašena in v ospredje je bil postavljen okrašen cesarski doprsni kip. Pevska društva so zapela Jenkovo „Molitev“, potem pa je povzel besedo župan Ivan Hribar in je v vznesenih besedah očrtal zgodovino „Mestnega doma“, omenivši zasluge mož, ki so se trudili, da je to poslopje nastalo, osobito je omenjal načelnika zveze Frana Doberleta, ki je neprestano trkal, dokler se mu ni izpolnila želja.

Končno je izročil načelniku Stricelj v imenu občinskega sveta za gasilstvo namenjene prostore, želeč, da bi društvo zvesto stalo na strani mestni občini in čuvalo imetje vsacega posameznika. Končal je z besedami: Želim gasilnemu društvu vso srečo v novem domu! Občina bo, kakor doslej, društvo krepko podpirala. Božji blagoslov počivaj nad „Mestnim domom“ in nad gasilnim društvom! Po teh besedah županovih ni bilo konca ni kraja živoklicev v dvorani in pred „Mestnim domom“.

V imenu gasilnega društva se je zahvalil načelnik Stricelj, izrekel je zahvalo mestni občini, obljubljal, da bo društvo vedno vršilo svojo dolžnost, da se s tem izkaže hvaležno za krasno in prikladno stavbo. H koncu je župan Hribar naglašal še zasluge Njegovega Veličanstva za razvoj gasilstva, pozval je navzočnike, naj zakličejo presvitemu cesarju trikratni „Slava“ in slavaklici so zaurili po dvorani in po trgu.

Oficijelna otvoritev se je zaključila z mimohodom vseh društev pred dostojanstveniki, na kar so bili gasilci na dvorišču „Mestnega doma“ pogoščeni od strani „Mestne občine“.

Gasilci so imeli po raznih gostilnah obede, pri „Zvezdi“ pa je bil banket, h kateremu so bili povabljeni Čehi, Hrvatje, odborniki zveze, zastopniki deželnega odbora, monsignor Tomo Zupan, stavbna voditelj in drugi.

Prvi povzame besedo načelnik Stricelj in izreče napitnico Njegovemu Veličanstvu cesarju, za njim načelnik zveze Doberlet, ki pozdravi vse goste ter jim kliče: „Na zdar!“ „Pomoz bog!“ in „Na pomoč!“

Župan Hribar je pozdravil vse navzoče, omenjajoč, kako važen faktor je postalo gasilstvo. Imel se je vršiti avstrijski gasilski shod, a beseda se je prelomila, vendar tudi brez tega shoda je slavnost sijajno uspela. Pozdravil je Čeha v češkem, Hrvatje v hrvatskem jeziku, pozivljajoč vse naj ustanove slovansko gasilno zvezo.

Županov apel ni ostal brezuspešen, ker že leta 1904 se je na občnem zboru v Postojni sprejela na predlog odposlancev ljubljanskega gas. društva resolucija:

a) Shod kranjskih gasilnih društev odboru zveze kranjskih gasilnih društev naroča, da vsako tudi najrahljšo zvezo z avstrijsko gasilsko zvezo takoj opusti in opustitev brez komentara odboru naznani.

b) Odboru zveze kranjskih gasilnih društev se naroča, da takoj stopi v dogovor z Zvezo slovanskih prostovoljnih gasilnih društev, oziroma sedanjim starosto dr. med. Ludovikom Cwiklicerjem glede pristopa k zvezi in da v teku enega leta skliče zvezni shod, na katerem mu bo poročati o dogovorih in staviti konkretne predloge glede pristopa.

Resoluciji sta bili navzlic mrmranju „najodkritosrčnejših“ z veliko večino sprejeti in danes smo združeni Slovani s severa in Slovani z juga v „Zvezi slovanskih gasilnih društev“, ki ima jutri svoje zborovanje v Ljubljani in kateri načeljuje naš mili prijatelj cesarski svetnik Vozáb, tajnik pa je naš slovenski tovariš Trošt. Da končam opis slavnostne otvoritve „Mestnega doma“, naj omenim, da je za županom Hribarjem v imenu češke „Jednote“ govoril naš mili prijatelj Seidel iz Nachoda. V jednatih besedah je očrtal simpatijo in pa bratsko ljubezen do nas Slovencev. V imenu Hrvatov je govoril brat Hrvat Josip Absac iz Karlovca in za njim še več govornikov, ki so omenjali zasluge ljubljanskega gasilnega društva in pa slovansko vzajemnost.

Ob 3. popoldne je imelo ljubljansko gasilno društvo vajo na stari gimnaziji, in je pokazalo izurjenost gasilcev.

Po vaji je odkorakalo gasilstvo k veselici na Koslerjev vrt, kjer se je zbralo toliko občinstva, da ni bilo dobiti prostora. Veselja ni bilo ne konca ne kraja in le prehitro je prišel čas odhoda, ko so se začela društva z vlaki in vozovi vračati na svoj dom.

Tako se je završila krasna slavnost, ki ni kazala in imela nikake prisiljenosti, ampak bilo je vse lepo in domače pa tudi dostojno in nikomur v spodtiko.

O priliki otvoritve „Mestnega doma“ se je vršil dne 7. septembra ob 5. popoldne tudi občni zbor „Zveze kranjskih gasilnih društev“. K zborovanju so bili povabljeni razni dostojanstveniki med njimi tudi župan ljubljanski, Ivan Hribar. Načelnik Doberlet otvorivši zborovanje podeli besedo županu Hribarju, ki pravi, da izroča gosp. Doberletu častno addresso mestne občine in to vsled sklepa občinskega sveta za njega 30 letno delovanje v prid gasilstva. Addressa se glasi:

„Prostovoljno gasilno društvo ljubljansko, katero je ustanovljeno bilo po Vaši inicijativi in Vašem trudu in katerega prvi član ste bili Vi, izvolilo Vas je na prvem občnem zboru dne 30. marca 1870. za svojega načelnika. To častno mesto zavzemali ste po volji članov prostovoljnega gasilnega društva in vsled zaupanja občinskega sveta deželnega stolnega mesta Ljubljane 29 let. V vsej tej dobi bili ste skrbni oče članom prostovoljnega gasilnega društva, kajti niste jih samo vneli za vestno izvrševanje človekoljubnega društvenega namena, niste jih samo poučevali in s svojim zgledom navduševali, temveč skrbeli ste jim z ustanovitvijo podporne matice in jubilejskega invalidnega sklada tudi za gmotni blagor.

Prostovoljno gasilno društvo ljubljansko pa je pod Vašim spretnim vodstvom tudi procvitalo ter se vsestransko razvijalo tako, da se danes, kar se gasilnih priprav in izvežbanega moštva tiče, zamore prištevati najboljše organizovanim podobnim društvom naše države.

Umevno je torej, da je občinski svet ljubljanski, zvedevši, da ste se na občnem zboru dne 7. maja 1899. odpovedali časti načelnika prostovoljnega gasilnega društva, v svoji seji dne 18. maja to Vašo odločbo obžaluje vzel na znanje. Da Vam pa dokaže svoje spoštovanje in svojo hvaležnost, sklenil je izročiti Vam to „č a s t n o a d r e s o“, katera naj Vas vse dni Vašega življenja spominja blagoslovljenega Vašega delovanja v prid ljubljanskemu gasilstvu in s tem tudi v prid deželnemu stolnemu mestu Ljubljani.

Za županom Hribarjem izpregovori načelnih Doberlet nekako takole:

Če se oziram v preteklost za 30 let nazaj, je to lepa doba in malo jih je še, ki so bili z menoj pri ustanovitvi gasilnega društva v Ljubljani. Težav ne bom razlagal; gasilno društvo si je pridobilo v kratkem času simpatij za dobro in koristno stvar. A vendar to ni samo moja zasluga, temveč tudi zasluga onih nesebičnih mož, ki so me podpirali po geslu „z združenimi močmi“. Želim, da bi društvo vedno krepko ostalo in se lepo razvijalo, tembolj, ker je sedaj dobilo krasne in primerne prostore. Sprejmite, gospod župan, mojo zahvalo.

Nato izroči župan Hribar bivšemu četopoveljniku Franu Schantlu diplomu meščanstva z besedami:

Vi ste z bivšim načelnikom sodelovali v gasilnem društvu; zaslug, ki si jih je on pridobil, ste tudi Vi deležni. Delovanje Vaše tukaj, ni nič manj kot ubožni oče, priznal je občinski svet in Vam soglasno podelil meščanstvo s pregledom taks. Želim, da bi še dolgo vztrajali na čast in korist mestu. V imenu deželnega odbora pozdravi navzoče cesarski svetnik Murnik takole:

Radost prešinja me temvečja, ker zamore zborovati zveza v tem novem poslopiju, ki je v prvi vrsti namenjeno gasilstvu. Marsikatero gasilno društvo ima že svoj dom, a vendar jih je še mnogo, ki tega pogrešajo, da bi mogla spraviti redno svoje drago orodje.

Delajte torej na to v svojih občinah, po mestih, trgih in vaseh, da v tem posnemajo deželno stolno mesto, ki se ni ustrašilo stroškov in je postavilo veličasten dom, kakršnih bo malo v naši širni Avstriji. Končam z željo, da bi mogel leto osorej reči, vse občine na Kranjskem imajo za svoje potrebe pripravne gasilne dome in ni ga društva, ki bi ga pogrešalo.

Za tem je sledilo letno poročilo tajnika Trošta, ki se pričinja takole:

Pri lanskem zborovanju zveze je gospod župan Ivan Hribar izgovoril med drugim tudi besede: „Zahvaljujem se načelniku g. Doberletu za tople besede, ki mi jih je izrazil v zahvalo, a to ne gre samo meni, to je zasluga celega občinskega sveta, ki je soglasno sklenil, da se sezida dom gasilcem, kjer bo imela tudi gasilna zveza svoj prostor“. Te lepe besede so se danes uresničile, ker prvokrat zborujemo v tem krasnem „Mestnem domu“, ki je v prvi vrsti namenjen gasilstvu deželnega stolnega mesta. Društvo se je izselilo iz nedostatnih prostorov v prostore, ki so v kras in ponos celemu mestu, pa tudi v ponos gasilstvu naše dežele. S tem dejanjem vidimo, da je gasilstvo faktor, s katerim je računati, v prosep in povzdigo blaginje ljudstva, bodisi v mestu, bodisi v preprosti vasi. Dom za domom se je letos že gradil; upajmo, da bodo prebivalci tudi tistih krajev, kjer se mora spravljati gasilno orodje po hlevih in enakih nedostatnih prostorih, prišli do spoznanja in posnemali lepe zglede.

Ker pa je tudi zveza dobila v tem domu svoje zavetišče, zato je nam prijetna dolžnost, da se tu danes zahvalimo občinskemu svetu ljubljanskemu, v prvi vrsti njega načelniku, gospodu županu Ivanu Hribarju.

Na tem občnem zboru se je na predlog zastopnikov ljubljanskega gasilnega društva sprejel tudi predlog, da zvezno glasilo „Gasilec“ odslej izhaja samo v slovenskem jeziku.

Ljubljansko gasilno društvo je takoj po otvoritvi „Mestnega doma“ napravilo hišni red, ki natančno določa posel stalne straže v „Mestnem domu“, društvenih uslužbencev, društvenega vežbalca in orodjarja, orodiškega nadzornišva, službujočih poveljnikov i. t. d. Danes sestoji stalna straža v „Mestnem domu“ iz deveterih mož: vežbalca, telefonista, sluge rešilne postaje in 6 članov gasilnega društva, ki imajo brezplačno stanovanje v „Mestnem domu“. Stalni straži je dva para konj, ki so stalno v „Mestnem domu“, na razpolago. Stalna straža je v telefonični

zvezi s pošto centralo, s čuvajema na gradu, s policijsko stražnico, z načelnikom; v stanovanja vseh članov stalne straže pa so napeljeni električni signalni zvonci. Leta 1900 priredilo je gasilno društvo običajno Florjanovo mašo in veselico, pri tem pa je zadelo na velike zapreke glede godbe. Ljubljana takrat ni imela civilne godbe, godbe v Domžalah, Novem mestu in druge, ki so takrat bile na Kranjskem, pa so bile zadržane. Ta zapreka je rodila misel, ali bi ne kazalo da se v Ljubljani ustanovi civilna godba, ki bi bila s početka spojena z gasilnim društvom. Odbor ljubljanskega gasilnega društva je določil izmed sebe tričlenski odsek, ki se je takoj poprijel pripravljalnega dela, in že dne 9. junija 1900 je sklical več meščanov na posvetovanje v „Narodni dom“. Posvetovanja se je udeležil tudi župan Ivan Hribar, podžupan Karol vitez Rleiwis-Trsteniški, občinski svetnik Klein, kapelnik Benišek in drugi. Pri tem posvetovanju se je položil temeljni kamen civilni godbi, ki se je v teku let, po hudih borbah in zaprekah, razvila v popolno in dovršeno godbo, v današnjo „Slovensko filharmonijo“, brez katere si danes Ljubljano niti misliti ne moremo.

V jeseni leta 1900 se je pojavilo po zunanjih vplivih precejšnje nasprotje med člani gasilnega društva, županu ljubljanskemu Ivanu Hribarju pa se je s svojo vplivno besedo posrečilo v kratkem napraviti red in slog v društvu. Ker pa navzlic najlepši slogi in najlepšemu redu v društvu niso ponehali zunanji vplivi, se je na občnem zboru dne 7. februarja 1904 razpustila „Ljubljanska prostovoljna požarna bramba“ ter se je takoj na podlagi novih pravil ustanovilo novo društvo: „Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo“.

Mestni magistrat.

S prenovitvijo društva so ponehali zunanji vplivi in društvo je od leta do leta napredovalo do popolnosti, s kakršno se sme ponašati danes.

Meseca decembra 1900 se je v Ljubljani praznovala stoletnica Prešernovega rojstva. Odbor za nabiranje prispevkov za Prešernov spomenik se je obrnil na ljubljansko gasilno društvo s prošnjo, naj društvo sodeluje pri Prešernovih slavnostih in društvo je radevolje sodelovalo ter pripomoglo k sijajnemu in tudi k gmotnemu uspehu. Gasilno društvo je sprejelo takoj po slavnosti nastopno priznanje:

„V imenu odbora za pobiranje prispevkov za Prešernov spomenik izrekava gasilnemu društvu svojo najpresrečnejšo in najvdanejšo zahvalo za preprijazno sodelovanje pri slavnostih, prirejanjih v proslavo stoletnice Prešernovega rojstva. Za sodelovanje pri slavnostnem obhodu in komerzu, ki sta uspela sijajno pa še posebno zahvalo. Blagovolite vzeti to odborovo zahvalo v znanje ter mu ohraniti svoje simpatije še nadalje.“ Gasilno društvo je pri tej slavnosti prvič v javnosti nastopilo z novoustanovljeno godbo, ki je bila z navdušenjem pozdravljena in je žela vsestransko pohvalo.

Dne 5. in 6. aprila 1902 praznoval je naš častitljivi načelnik zveze Fran Doberlet sedemdesetletnico svojega rojstnega dne. Ljubljansko gasilno društvo in več gasilnih društev iz okolice in tudi iz daljnih krajev, mu je dne 5. aprila napravilo podoknico. Gasilci, nad 300 mož, so se ob določeni uri zbrali pred „Mestnim domom“ in od tod so z društveno godbo na čelu odkorakali pred stanovanje slavljencevo. Med tem, ko je godba

svirala pred hišo v Frančiškanski ulici, je šel odbor ljubljanskega gasilnega društva z deputacijo zveznega odbora k slavljenцу ter mu je izročil častitke k sedemdesetletnici. Deputaciji so se pridružili odposlanci iz Opatije in Beljaka.

Po serenadi zbrali so se gasilci v veliki dvorani „Mestnega doma“, katero so zasedli do zadnjega kotička. Ljubljansko gasilno društvo je kot govornik zastopal sedanji podnačelnik Jos. Turk. Naslednji dan se je zbralo gasilstvo zopet pred „Mestnim domom“, odkoder je odkorakalo k sv. maši v trnovsko župno cerkev.

Po maši je napravilo gasilstvo mimohod pred slavljencom, ki se je postavil pred svojo rojstno hišo v Trnovem.

Pri obedih pri Zvezdi in pri Hafnerju se je slavilo jubila, kakor v polni meri tudi zasluži.

Kmalu po Doberletovi slavnosti, in sicer dne 10. maja 1902 je ljubljansko gasilno društvo zopet slavilo izredno slavo; društveni zdravnik Fran Finz je praznoval tridesetletnico svojega delovanja kot zdravnik ljubljanskega gasilnega društva in obenem štiridesetletnico svoje zdravniške prakse. Slavnost se je vršila v Hafnerjevi pivarni, ki je bila ob osmi uri že natlačeno polna. Slavnost so s svojo prisotnostjo počastili župan ljubljanski Ivan Hribar, zdravstveni svetnik dr. Kopřiva, primarij dr. Gregorič, predsednik zveze kranjskih gasilnih društev Fr. Doberlet i. dr.

Deželno gledališče.

Slavnostni večer je otvoril načelnik Stricelj pozdravivši jubilaranta in zgoraj omenjene goste, ki so vsak v svojem imenu v primernih govorih počastili jubilaranta. Jubilarantove zasluge v društvu je v krepkih potezih naslikal tedanji pobočnik ljubljanskega gasilnega društva Jos. Turk ter mu je v priznanje podaril darilo ljubljanskega gasilnega društva, nad katerim sta imeli prisotni slavljenčeva gospa in hčerka posebno veselje.

Dne 7. in 8. septembra 1902 je praznovalo karlovsko gasilno društvo svojo tridesetletnico in petindvajsetletnico blagoslovljenja zastave in blagoslovljenje novega gasilnega orodja. Ljubljansko gasilno društvo je na tej slavnosti zastopala deputacija 10 moških, ki je med brati Hrvati napravila najboljše vtise.

Pred sedmimi leti osorej, leta 1903 se je vršila petdesetletnica praškega gasilnega društva v Pragi. Pri tej priliki je zborovala tudi slovanska gasilska zveza. Slavnosti se je udeležilo do 16.000 gasilcev. To je bil prvi, danes pa je drugi zlet slovanske gasilske zveze. Ljubljansko gasilno društvo so zastopali načelnik Stricelj, blagajnik Barle in Leutgeb. Praški slavnosti je pripisovali, da so danes vsa avstrijska slovanska gasilna društva ali vsaj deželne zveze združene v slovanski gasilski zvezi.

V noči od 2. na 3. maj 1903 se je velikim požarom, pri katerih je sodelovalo ljubljansko gasilno društvo, kakor v gledališču, v kamniški smodnišnici, pri Jakopiču, pridružil požar v Pollakovi tovarni v Ljubljani. Dvakratni strel na Gradu je naznanil ogenj in načelnik Stricelj je bil prvi na licu mesta, in nekaj trenutkov pozneje je že pridrdral prvi oddelek gasilcev iz „Mestnega doma“. Komaj so gasilci došli, tako pravijo poročila, so že iz čevljev cevi v prasketajočih kurkih lili vodo na soslednja poslopja, katerih se je bil prijemal ogenj. Medtem ko so štiri cevi branile soslednja poslopja, se je pomnožilo gasilstvo in pomnožile so se tudi cevi. Z velikim trudom in naporom je omejilo gasilno društvo ogenj na šupo za čreslo je rešilo ostalo tovarniško poslopje, ki je na dveh straneh tik pogorele šupe in katerega se je ogenj že prijemal. Škode je bilo približno 40.000 K, a da je gasilno društvo prišlo za par minut pozneje, bila bi presegala škoda stotisoče. Lastnik tovarne g. Pollak se je z laskavimi besedami zahvaljeval gasilnemu društvu ustno in pozneje

tudi po listih za naporno in uspešno delovanje. G. Pollak je v priznanje uspešnega delovanja podaril gasilnemu društvu 200 K za podporni sklad. banka „Slavija“, pri kateri je bil zavarovan, pa 200 K. Občinskemu svetu ljubljanskemu je župan Ivan Hribar poročal o ognju, o uspešnem in napornem delovanju gasilnega društva in občinski svet je soglasno izrekel zahvalo in priznanje gasilnemu društvu in njega načelniku Ludoviku Striclu.

V soboto dne 29. aprila 1905 je Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo slavilo zopet izredno slavo; načelnik Ludovik Stricelj je namreč praznoval ta dan tridesetletnico svojega delovanja v gasilnem društvu. Društvo mu je priredilo bakljado in nato slavnosten večer v hotelu „Ilirija“. Ljubljanski gasilci so se polnoštevilno udeležili bakljade in slavnostnega večera. Slavnostnega večera se je udeležil tudi župan Ivan Hribar. Podnačelnik Turk je v svojem nagovoru omenil zasluge, ki si jih je stekel slavljenec v 30 letih. Stricelj, pravi govornik, je bil vedno in vsak čas na svojem mestu, kadar se je šlo za korist bližnjega in se ni strašil nobene nevarnosti, nobene preteče nesreče. Da je društvo na taki stopnji, kot je, je tudi Stricljeva zasluga, za kar mu ve hvalo vsak, ki pozna eminentno važnost gasilnega društva. Župan Ivan Hribar je poudarjal zasluge slavljenčeve, češ, da zasluge priznajo tudi člani društva in da so mu priznali naslov gasilnega ravnatelja. Slavljenec se zahvali govornikom povdarjajoč, da se je vedno zavedal svoje dolžnosti in da so sadovi njegovega dela tudi sadovi tovarišev, ki so ga podpirali pri njegovem delu.

Dne 17. junija 1905. je v „Gasilecu“ jel objavljati član Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega društva tovariš Barle „Redovne vaje za slovenska gasilna društva“, ki so danes v rabi pri vseh slovenskih gasilnih društvih. Redovne vaje so prilagojene češkim redovnim vajam in pa sokolskim redovnim vajam.

Dne 21. marca 1905. je izbruhnil ob 9. zvečer v tovarni na Fužinah požar. Trije oddelki Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva, 45 moških, je bilo z nepričakovano hitrostjo na licu mesta in šele ob 5. zjutraj se mu je posrečilo s pomočjo gasilnih društev iz Štepanje vasi, Vevč, Most in Bizovika omejiti ogenj.

Pri požaru je delovalo 7 brizgalnic, ljubljanska parna brizgalna, in načelnik Stricelj se je pri tem ognju pokazal za spretnega voditelja tudi največjih požarov.

Dne 18. novembra 1905 je slavilo šest članov ljubljanskega gasilnega društva petindvajsetletnico delovanja v društvu, in sicer tovariši: Leutgeb, Lapajner, Perme, Kalmus, Prepeluh in Hiti; Bizjak, Breskvar in Medic so svoje petindvajsetletnice že preje slavili. S tem dnem, ki se je zaključil na prijetnem sestanku v Gösski pivarni, je imelo društvo 11 članov, ki so nad 25 let delovali v društvu.

Dne 6. maja 1906 je deželni predsednik podelil desetim članom in petim bivšim članom ljubljanskega gasilnega društva častne svetinje za petindvajsetletno delovanje na polju gasilstva, in sicer Avgustu Pavšku, Ludoviku Striclu, Jakobu Bizjaku, Antonu Breskvarju, Franu Medicu, Antonu Leutgebu, Josipu Lapajnerju, Ivanu Permetu, Franu Kalmusu in Antonu Prepeluhu, poleg tega tudi bivšim članom Albinu Achtschinu, Karlu Rüttingu, Franu Schantlu, Avgustu Drelsetu in očetu kranjskih gasilnih društev Franu Doberletu.

Po sv. maši, ki jo je bral društveni duhovnik, tovariš dr. Opeka, se je zbralo ljubljansko gasilstvo in gasilstvo iz okolice, nad 400 moških, v veliki dvorani „Mestnega doma“ in župan Ivan Hribar je vsem desetim izvršujočim članom s primernim nagovorom pripel častne svetinje. V imenu odlikovancev se je zahvalil načelnik Stricelj, prosič g. župana, naj izreče v imenu odlikovancev zahvalo na pristojnem mestu.

Po izročitvi svetinj je odkorakalo gasilstvo defilujoč mimo odlikovancev v hotel „Union“, kjer se je razvila prijetna zabava.

Pozneje je dobilo še pet članov: Lipovž, Dintar, Furlani, Petek in Tomažič častne svetinje tako, da je danes v društvu 15 častnih svetinj, z bivšimi člani 20 svetinj.

Dne 27. julija 1906. je dvakratni strel naznanil ogenj v smodniškem skladišču na ljubljanskem polju. Ljubljansko gasilno

društvo je bilo takoj na potu in ko je došlo do topničarske vojašnice, eksplozija skladišča v katerem je bilo 2000 kg smodnika. Skladišče je izginilo, kakor pometeno, ogorki pa so padli po polju in na druga skladišča v katerih je bilo nad 70.000 kg smodnika. Ker je puh odkril sosedna skladišča, bilo se je bati, da zdaj in zdaj razpočijo še ostala skladišča. Pot do skladišča je zaprlo vojaštvo, gasilci pa so se z največjo pozornostjo blizali skladiščem, pogasivši ogorke po polju, pred skladišči in v skladiščih.

Po šesturnem delu ni bilo več nevarnosti, da se eno ali drugo skladišče vname. C. kr. ministrstvo, kateremu se je poročalo o ognju in eksploziji, se je ljubljanskemu gasilnemu društvu za neustrašeno in uspešno delovanje laskavo zahvalilo ter mu nakazalo primerno nagrado.

Naslednji mesec, in sicer dne 9. julija je izbruhnil na Dunajski cesti pri Fröblihu v podstrešnih stanovanjih ogenj; gasilno društvo je bilo nepričakovano hitro na mestu ter je pogasilo ogenj, ki je pretil celi tamkajšnji okolici. Pri tem ognju dogodil se je slučaj, ki karakterizira načelnika Striclja kot neustrašenega gasilca. Stricelj je zašel v svoji agilnosti pod gorečo ostrešje, ki se mu je podrlo na glavo, odskočil je sicer, toda en tram ga je zadel pošev po glavi, da mu je čelado vtisnil do lobanje. Prisotni društveni zdravnik tovariš dr. Zajc, je konstatiral, da lobanja ni prebita in Stricelj je šel, zatrjujoč, da ima Kranjec trdo glavo, zopet na delo.

Ko je župan ljubljanski Ivan Hribar poizvedel za dogodljaj načelnika Striclja in za točno in neustrašeno delovanje društva, je pisal nastopno pismo načelniku:

Blagorodni gospod!

V časopisih čitam, da ste bili pri zadnjem ognju v smrtni nevarnosti. Veseli me, da Vam je bila sreča mila. Častitam Vam k pogumnemu in neustrašenemu nastopu ob veliki nevarnosti, častitam pa tudi gasilnemu društvu, ki je s svojim ravnateljem vred točno in neustrašeno vršilo svojo težavno nalogo ter tako preprečilo velik požar in ogromno škodo.

Z odličnim spoštovanjem vdani

Ivan Hribar, župan.

V drugi polovici leta 1907. sta bila v Ljubljani zopet dva velika požara, in sicer dne 9. avgusta ob 1/2 12. ponoči v Deghenghijevi parni žagi za državnim kolodvorom, dne 12. oktobra pa na Mesarski cesti pri Predoviču. Gasilno društvo je v obeh slučajih uspešno delovalo in preprečilo večjo nesrečo. Pri prvem ognju je bilo v rabi nad 700 m, pri drugem pa nad 900 m cevi.

Dne 15. in 16. avgusta 1908 je priredilo Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo v proslavo šestdesetletnega vladanja Njegovega Veličanstva cesarja Franja Jožefa I. jubilejno slavnost, spojeno z javno efektivno tombolo. O tej slavnosti so poročali listi nekako takole:

Jubilejno slavnost ljubljanskega gasilnega društva je skoro popolnoma pokvaril dež. Vsled obširnih priprav, katere so izvršili marljivi prireditelji, je bilo zanimanje občinstva izredno ter bi bila ob lepem vremenu slavnost izvestno nekaj velikanskega. Slavnost se je mogla vršiti le deloma. Dopoldne ob 10. uri je prikorakalo okolo 230 gasilcev iz Ljubljane, tobačne tovarne, Pirnič, St. Vida, Stare Loke, Zabnice, Mengša, Srednje vasi, Bohinja, Bohinjske Bistrice, Vižmarjev, Štepanje vasi, Medvod, Bizovika pred „Mestni dom“. V shrambi gasilnega orodja je bil postavljen oltar, na katerem je daroval sv. mašo č. g. dr. Mihael Opeka. Streli z Grada so oznanjevali posamezne dele sv. maše. Pri maši smo opazili zastopnika deželne vlade, dvornega svetnika gospoda grofa Chorinskega, načelnika prezidijalnega urada deželne vlade g. grofa Künigla, predsednika Zveze kranjskih gasilnih društev g. Doberleta, župana g. Hribarja, društvena zdravnika dr. Gregoriča in dr. Zajca ter vkljub deževju jako veliko občinstva. Po cerkveni slavnosti je moštvo v največjem dežju defiliralo mimo dostojanstvenikov, nakar je deputacija: gg. Stricelj, dr. Gregorič in Turk izročila v deželnem predsedstvu g. dvornemu svetniku grofu Chorinskemu udanostno izjavo gasilcev.

Ob pol 2. uri popoldne se je vršil v beli dvorani hotela „Union“ v I. nadstropju sijajen banket, katerega so se udeležili

odborniki ljubljanskega gasilnega društva, g. Doberlet z načelniki v Ljubljano došli gasilnih društev, župan Hribar, društvena zdravnika gg. dr. Gregorič in dr. Zajc in zastopniki časopisov. Načelnik Ljud. Stricelj je v svojem nagovoru proslavljal 60letni cesarjev jubilej ter v imenu pri slavnosti navzočih društev napil presv. cesarju. g. občinski svetnik Turk je napil g. Doberletu, ki je osivel pri delu za kranjsko gasilstvo in ki je na Vrhniki poudarjal, da se je vse balo „ljubljskih nemškutarjev, samo on se jih ni bal“. G. Stricelj je napil načelniku g. Ravhekarju iz Bohinja, g. Doberlet pa se je v humorističnem govoru zahvaljeval na napitnici ter je šegavo opisoval svoje plodono delo, ki je leta 1868. rodilo ljubljansko gasilno društvo. Načelnik g. Lavtižar je kot zastopnik okoliških gasilnih društev napil ljubljanskemu gasilnemu društvu, posebno načelniku Striclju, g. Stricelj je poudarjal zasluge društvenih zdravnikov gg. dr. Gregoriča in dr. Zajca ter jima napil, g. Turk je nazdravil vsem načelnikom zunanjih društev, dr. Gregorič pa „armadi“ — krepkemu moštvu ljubljanskega gasilnega društva, ki po svojem vzornem delu in disciplini zbija občudovanje, tajnik g. Andlovec je napil v imenu moštva načelniku Striclju, ki je pred letom dni že zamislil to slavnost in delavnemu blagajniku g. Barletu, g. Ravhekar je napil županstvom, ki podpirajo gasilna društva in županu Hribarju, g. Doberlet je izjavljal na to napitnico, da dobe gasilna društva znatnejšo podporo, ker mu je g. dež. glavar Šuklje obljubil, da bodo zavarovalnice primorane plačati 2 odstotka od svojih dohodkov na Kranjskem v prid gasilnim društvom, kar bo znašalo na leto okolo 40 tisoč kron.

Pri banketu, kakor tudi vpredvečer pri pozdravnem večeru, ki se je vršil v Hafnerjevi pivarni in katerega je tudi pokvaril dež, je svirala vojaška godba 27. pešpolka.

Javno tombolo in veliko ljudsko veselico v „Zvezdi“ je preprečil naliv, vršili sta se naslednjo nedeljo, toda vsled nezanesljivega vremena ne s takim uspehom, kakor je bilo pričakovati.

Kot zadnji velik ogenj naj omenim le še ogenj v tovarni za lep dne 22. januarja 1910. Društvo je bilo ob petih zjutraj poklicano k požaru; hotelo je oditi z znano hitrostjo, toda zadelo je na zapreko. Čez noč je padel namreč čez pol metra visok sneg in čvetero konj je komaj v koraku vleklo brizgalno. Gasilci so korakali za brizgalno ter so vsak trenutek pomagali spraviti brizgalno zopet na cesto. Noč in velik sneg sta namreč zakrila pot. V eni uri je prišel prvi gasilni oddelek po naporni vožnji iz „Mestnega doma“ do pogorišča ter je stopil takoj v akcijo. Drugi oddelek s parno brizgalno je prišel kmalu za prvim oddelkom in z združenimi močmi sta v kratkem času omejila ogenj na gorečo stavbo in tako preprečila velikansko škodo.

Ravnateljstvo tovarne je uvidelo uspešno in naporno delovanje društva in se je izkazalo s primernim darilom in z laskavo zahvalo.

Požar v medvoški papirnici je iz sedanje dobe in zato naj ga omenim le mimogrede.

Delovanje gasilnega društva ljubljanskega se je priznalo na najvišjem mestu in zategadelj je Njegovo Veličanstvo podelilo društvenemu načelniku Ludoviku Striclju dne 30. novembra 1908 zlat zaslužni križec.

Povodom štiridesetletnice društvenega obstoja, katero praznujemo danes, čutila je mestna občina ljubljanska potrebo, da izkaže temu velevažnemu, za javni blagor že štiridesetletja požrtvovalno in neustrašeno delujočemu društvu, svojo hvaležnost. Zato je občinski svet v svoji seji dne 4. julija 1910 podelil čast ljubljanskega meščanstva onim članom društva, ki že dolgo vrsto let s posebno vnemo delajo v društvu, tako, da jih zupanje tovarišev prav tako že mnogo let stavlja na najodgovornejša mesta v društvu in to so: načelnik Ludovik Stricelj, podnačelnik Josip Turk, prvi blagajnik Fran Barle, drugi blagajnik Anton Leutgeb in četopoveljnik Anton Dintar.

H koncu naj omenim še, da Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo od 1. januarja 1903 v Ljubljani preskrbuje reševalni posel in da je na tisoče ljudi, katerim je prinesel reševalni oddelek v obupu, v borbi za življenje in smrt — prvo pomoč. Potoke solza je preprečilo društvo in z upanjem gleda sleherni Ljubljančan, ki ima iskro čuta v svojem srcu, na Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo.

Oče Doberlet — i hrvatski vatrogasci

Kadno će o Velikoj Gospi o. g. Ljubljansko prostovoljno gasilno društvo proslaviti četrdeset godišnjicu svog obstanaka, vesela srca obazrijeti će se na minulih 40 godina obstanaka ovog humanitarnog društva onaj muž, koji je svojim neumornim radom osnovao to društvo, koji je iz pupolja zalievao dan i noć tada još mlado stabalce, koje se je sada razvilo u krasno stablo — bio je to čestiti starija — toli omiljelom riečom zvan — oče Doberlet.

Pa ako je oče Doberlet kao glavni organizator slovenskih prostovoljnih gasilnih društava i kao predsjednik „Zveze gasilnih društva Kranjske“ u srcih svih ostalih slavenski gasilcev osobito čašćen i hvaljen — to ga cijeneći zasluge, koje je stekao i za hrvatsko vatrogastvo i mi hrvatski vatrogasci sa ponosom u srcu častimo i visoko poštujemo, jer nam je baš on uz našeg neumrlog prvaka Dešelića, bio uvijek odan in maran savjetnik i prijatelj.

U godinama 1870. počelo se je ozbiljno podizati i u našoj domovini Hrvatskoj vatrogasna društva.

Dva su odlična muža vojvoda cjelovački Ferdinand Jergić i vojvoda ljubljanski Fran Doberlet tada zaredali i po našoj domovini Hrvatskoj od grada do grada bodreći, dotična gradska poglavarstva, da ustraju toli potrebita vatrogasna društva!

Njihov savjet, koji je smjerao na dobrobit stradaljućeg ljudstva, bje na mnogo mjesta uvažen, a tako vidimo ta dva odlična vatrogasca i u gradovima Varaždinu, Zagrebu, Karlovcu i Sisku, gdje u sredini tadanjih gradskih zastupstva — potiču ustrojenje vatrogasnih društava. Njihova rieč, njihov savjet posta i djelom — pa danas su ovo 4 najstarija in najbolja hrvatska vatrogasna društva, koja svoj život imaju da zahvale i ovim dvim moževom.

I jednog i drugog počastilo je i zagrebačko i karlovačko vatrogasno društvo — začastnim članstvom. Jedan sniva vječni san, a drugog sretni smo da vidimo v visokoj starosti na čelu slovenskog gasilstva.

Karlovačko vatrogasno društvo, koje je baš ove godine izabralo Frana Doberleta svojim začasnim članom, pohrliti će u bijelu Ljubljanu, da svom odličnom članu predade počastnu diplomu — da ga uvjeri o svojoj naklonosti, pa da time doprinese barem mali kamenčak u veliku zgradu slovenstva — a našu toli žudjenu bratsku slovensko-hrvatsku uzajamnost.

Bili ovih par crtica na dan lijepe slave bratskog nam ljubljanskog gasilnog društva posvećene u slavu i procvat samog društva, a u čast njegovog osnivača zaslužnog starine Doberleta, komu kličem sa neumrlim Gregorićem:

Ti mnogo let še čvrst pred nami hodi,
Do zmage, slave nas in sreče vodi!"

U to ime „Pomoz Bog“! Na pomoć.

Karlovač (Hrvatska).

I. Absac.

Šola in gasilstvo.

V strokovnih listih je prav malo razprav o tej nalogi, in če se že omenja, se omenja prav na kratko. S tem člankom nam je pa vsaj približno pokazati, da je šola poklicana in ima tudi potrebno svojstvo, da utegne za gasilstvo veliko dobrega storiti. Da se to ne godi v tisti meri kakor zasluži in kakor bi se moralo goditi, je kriv učni načrt za ljudske šole, ki ne polaga tej panogi pomena za splošni ljudski blagor in tudi, ker se učitelji žal v večini odtegujejo gasilstvu in ne uporabijo prilik, mladino za prekoristno gasilstvo navduševati.

Marsikdo, ki ne pozna šolskih razmer, je mnenja, da šola ne more v tej zadevi veliko, ali le prav malo ali nič storiti. To je pač krivo naziranje; šola lahko veliko stori v povzdigo gasilstva posebno pa še na deželi, kjer kako društvo komaj uspeva.

Kako lahko bi se temu odpomoglo, če se sprejme v učni načrt določba „Delovanje gasilstva in stališče šolske mladine napram njemu“. Navaden ugovor je: „Saj to ne spada v šolo“; toda po mojih nazorih, ni to potraten čas, če se šolska mladina

o gasilstvu pouči. Posebno v ponavljalni šoli je pravo mesto za tak pouk, kjer se naj uči mladina za praktično življenje, in marsikateri tožbi v gasilnih krogih bi se izognili. Učitelj uporabi lahko razne prilike, da šolsko mladino vzpodbuja in zanima za to panogo kulturnega dela v dobrobit ljudstva.

Ni pač potreba pri pouku na dolgo in široko razkladati gasilnega delovanja, naj se samo opozarja na koristno delovanje gasilstva. Učitelj naj slavi pomen gašenja in otroci se bodo navdušili za gasilstvo in želeli bodo, čim dorastejo, vstopiti v krog prostovoljnih delavcev v korist bližnjemu. Če so se pridobila otroška srca za stvar, ne bo jih potem gnala le radovednost za vajami gasilcev, ampak veselje in ljubezen do gasilstva, ki mu bodo kmalu v veliko pripomoč.

In kako je to potrebno! V marsikaterem kraju pada število gasilcev, manjka naraščaja, mladih ljudi, navdušenje pojema. Srednji stan in meščanstvo se oddaljuje od gasilcev, zanimanje za društvo se manjša in posledice pešanja seve ne morejo izostati.

Te razmere bi se odpravile, če bi že mladino opozorili in vneli za gasilstvo. Kako je pa danes?

Dobro ne; gasilstvo se v šoli skorom nič ali prav malo omenja, berilne vaje se premalo ozirajo na to panogo. Omenja se sicer marsikaj, toda da bi bil pa posvečen poseben berilni spis gasilstvu, ki je že rešilo milijone ljudskega imetja in rešilo tisoče ljudi, o njem iščemo zaman kakšnega berila.

Tak berilni spis, bi bil pač na mestu in učitelj bi dosegel prav veseli uspeh, če bi ga prav obravnaval in koristil mnogo gasilski stvari. Pridobil bi ljubav v mladini do gasilstva in vrsta sovražnikov bi se zmanjšala. Da celo v pevski uri, bi se lahko otroke seznanilo z navadnimi signali gasilcev, ki bi v to pripomogli, da se ljudje preveč ne razburijo. To velja posebno v mestih, kjer se naznanja požar s strelom.

S tem poukom, bi prišli dalje v okom poškodbam pri gasilnem orodju in napravah. Često se prigodi, da otroci lahko miselno poškodujejo sušee se cevi, zamašujejo ključavnične luknjice pri gasilarni, ne misleč na to, kako dalekosežno škodo in oviro provzročijo s tem gasilstvu. S poukom bi se vse to preprečilo, in otroci bi smatrali gasilno orodje za sveto lastnino, ker poškodba, dasi neznatna, utegne imeti zle posledice.

Pouk naj bi si raztezal tudi na vedenje šolske mladine pri vaji gasilcev ali pa na požarišču. Večkrat napravljajo posebno odrasla mladina dovtype, ako je kak gasilec začetnik neroden. Porednejše sicer odpodé, ali to malo pomaga, ker zopet pridejo. Da se to ne bo dogajalo je treba mladino poučiti o gasilstvu. Ako bi vzeli nekaj primernih sestavkov v berila, bi se doseglo:

1. naraščaj za gasilna društva;
2. umevanje gasilskih signalov;
3. zabranjenje poškodb na gasilnem orodju;
4. lepo vedenje šolske mladine proti gasilcem pri vaji ali požaru.

Prav na mestu je, da pripuščamo večje dečke k delu pri vajah, v slučaju nesreče večkrat ni gasilcev doma, so mogoče daleč zaposleni v delu in dečki pridejo tu prav dobro v pomoč, posebno pri lažjih snemalnih brizgalnicah opravljajo službo v splošno zadovoljnost.

Učitelj, ki ima veselje do gasilstva, lahko že sedaj vpleta marsikaj o njem pri raznih berilnih vajah. Ko poučuje o petroleju, ima priliko govoriti o njega nevarnosti, kako smemo svetilke polniti in snažiti, kako goreči petrolej gasiti itd. Pri pouku o zračnem tlaku v sesalkah in stiskalkah utegne govoriti o brizgalnici; pri običajnih posodah o vodovodu in njega važnosti za gasilstvo. Pri lečah mu je dana prilika govoriti o vžigu po strešnih šipah itd.

V šoli se napravljajo proste naloge, tudi tukaj naj se gasilstvo omenja, naj pride v poštev. Učenci popišejo požar, gasilsko vajo in kaj sličnega.

Lepo priliko ima dalje učitelj govoriti o gasilstvu pri roditeljskih sestankih, ki pač vežejo šolo z domom.

Po teh navodilih bo zbudil učitelj ne le veselje do gasilstva, marveč tudi dokazal njega neizmerno korist v človeškem življenju in delal bode z uspehom na tem humanitarnem polju.

Izkaz

o intervencijah reševalne postaje ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva od ustanovnega leta 1903. do 1910. (do 1. julija).

Bolezni	1903	1904	1905	1906	1907	1908	1909	1910	Skupaj
onesvestenje	4	6	2	—	—	4	4	2	23
obolelost	4	4	—	—	—	3	—	2	13
oslabelost	36	33	48	48	33	26	16	5	245
božjast	6	—	7	4	9	8	11	5	50
kap	6	17	17	9	12	11	3	—	75
krvavelost organov	4	12	12	11	13	19	12	7	90
alkoholizem	2	—	—	—	—	2	2	2	8
zastrupljenje	1	2	—	4	3	5	4	2	21
zadušenje	—	—	1	—	—	1	—	—	2
ozebe	1	—	1	1	—	1	—	—	4
porodi	18	21	22	23	22	34	24	15	179
zlom { roke	5	1	3	6	7	7	4	—	33
noge	23	29	41	45	55	60	62	30	345
rebra	2	1	2	—	1	1	—	1	8
zmečkanje	6	9	1	—	—	2	—	1	19
{ z nožem	5	16	3	—	6	2	8	3	43
{ povožen	10	16	15	11	13	3	9	7	84
{ vsled padca	35	44	17	17	4	5	11	9	142
ranitev: { vdarjen	6	10	12	1	—	1	6	2	38
{ z zobmi	2	2	—	—	1	1	1	—	7
{ opekline	1	1	5	13	1	4	3	1	29
{ s strelom	2	7	6	11	11	15	6	1	59
zblaznelost in umoboln.	22	22	21	16	31	33	50	16	221
kila	2	6	6	9	3	10	5	1	42
vnetja	24	22	24	33	25	26	28	15	197
pljučnica	6	9	20	31	42	30	32	14	184
krč	6	5	—	1	8	5	4	—	29
rak	5	—	—	—	2	2	1	—	10
različne bolezni	13	69	123	115	139	139	170	77	845
transport	206	157	145	179	156	205	130	108	1286
Skupaj	463	521	554	588	597	665	606	326	4330

L. Stricel ml.

Iznajdba žveplenk.

Ker se vedno govori o nameravanem monopolu na žveplenke, ozirno se nekoliko na ta danes neobhodno potrebni predmet. Nad 75 let je preteklo kar je iznašel Janez Kämmerer žveplenke. Pečal se je posebno z učenjem kemije, poleg tega je pa tako politiziral, da je bil radi prestopka obsojen v ječo, kjer je novembra meseca leta 1832. prve žveplenke izdelal. Ko je bil zopet na svobodi, zaprosil je za svojo iznajdbo uradnega dovoljenja, katero se mu je pa odreklo, krivo temu je bilo mogoče njegovo politično naziranje. Izdeloval je žveplenke skrivoma, kar je imelo posledico, da mu je oblast zaprla in uničila delavnico, njega pa zopet zaprla. Da še več! Zvezna oblast je prepovedala kar najstrožje rabo nevarnih žveplenk. Kämmerer je postal v ječi blazen in je v največji revščini v ječi l. 1857 umrl. Novo iznajdbo pa so izkoristili Angleži in Francozi, in Nemčija je leta in leta plačevala Angležem zato davek. Tudi švedske užgalice so bile iznajdene na Nemškem, pa so še le iz Švedije uvedene nazaj na Nemško se razširile danes do najubožnejše kože, in bodo celo žveplenke izpodrinile.

Rešitev gorečih oseb.

Rešitev gorečih oseb zahteva hitrosti in previdnosti. Rešujoči mora gorečo osebo na tla položiti in jo pokriti z odejo — bodisi to prt, posteljna odeja ali kar je hitreje pri rokah. Ogrne se gorečo osebo in jo valja; na goreči obleki se ogenj

uduši. To naj velja posebno pri ženskah, da se ogenj na obleki kolikor možno uduši. Je tako prva pomoč dovršena, potem je rabiti še le vodo, s katero se ohladi ogorena obleka in telo. Če je pa voda pri rokah naj se s to goreči polije, ali le tedaj če je dovolj vode, mala množina vode se premeni hitro v paro in ogenj je še hujši. Ni pa ravno neobhodno potrebno, da bi bila odeja impregnirana ali mokra, ker pri hitri vporabi, ta ogenj vduši, ne da bi sama začela goreti, ker zabrani pristop zraka. Sam naj se človek reši, da se vrže na tla in obleko po možnosti stiska. Ima li odejo, naj se ž njo močno ogrne in okolo sebe stiska.

Tekanje z gorečo obleko je vedno nesrečno za ponesrečenca, posebno pa velja to pri ženskah. Radi prepiha se plamen še bolj razgori in razširja po obleki. Plamen se vzpenja razumno kviško in rani najbolj važne telesne dele: glavo, obraz, vrat, prsi, med tem ko spodnji deli trpe le malo.

Do prihoda zdravnika se ranjeni deli previdno slečejo, obleko trgati se ne sme, ampak se jo, če je potreba, odreže, da se koža na ranjenih delih ne odtrga. Mazanje z lanenim oljem in obkladanje z bato naj je prva pomoč, ki olajšuje bolečine. Kako so nevarne opekline, dokazuje dejstvo, da vsi ljudje, ki jim je koža do tretjine se opekla navadno za to umrjejo. Ni tu merodajna globočina opekline, marveč nje ploščina.

Br. J.

Izkaz požarov od 1. aprila 1870 do 1. aprila 1910.

Ljubljansko prostovoljno gasilno društvo je bilo klicano k požarom:

Leta 1870. 4krat, in sicer: 2krat dimnik, Zgornja Šiška, zgorelo 5 poslopji, Rudnik, zgorelo 5 poslopji.

Leta 1871. 6krat, in sicer: 1 ostrešje, 1 kuhinja, 1 dimnik, 2 kozolca, Spodnja Šiška (3 poslopja).

Leta 1872. 9krat, in sicer: 2 ostrešji, 1 klet, 2 dimnika, 1 kozolec 1 lesena lopa, šota na Barju, Dravlje, kjer so zgorela 4 poslopja, in Glince (8 stanovanjskih in gospodarskih poslopji in 21 živali).

Leta 1873. 7krat in sicer: 1 ostrešje, 2 dimnika, 1 kozolec, 1 slepo alarmiranje, Zgornja Šiška (29 poslopji), Ježica (16 poslopji).

Leta 1874. 4krat, in sicer: 1 ostrešje, 1 kozolec. v Jaršah (5 poslopji), na Vrhniki (50 stanovanjskih in gospodarskih poslopji).

Leta 1875. 20krat, in sicer: 2 ostrešji, 1 sobni požar, 1 kuhinja, 4 dimniki, 2 v gozdu, 2 kozolca, 1 slepo alarmiranje, v Udmatu (2 poslopji), Spodnji Kašelj (4 poslopja), v Lipak (2), v Vevčah (2), Zgornjem Kašlju (3) in Škofji Loki (2 poslopji).

Leta 1876. 14krat, in sicer: 5 ostrešji, 1 kuhinja, 4 dimniki, 1 lesna lopa. Poljanske ulice (1), v Logatcu (176 stanovanjskih in gospodarskih) in Iška Loka (26 poslopji).

Leta 1877. 16krat, in sicer: 1 soba, 6 dimnikov, 1 kozolec, 1 lesena lopa, šota na Barju, 1 slepo alarmiranje, Poljanske ulice (1 poslopje), Rožne ulice (2 poslopji), Vič (34), 1 otrok rešen), Glince (1) in Špitalske ulice (1 poslopje).

Leta 1878. 24krat, in sicer: 1 ostrešje, 1 soba, 3 kuhinje, 1 drvarnica, 10 dimnikov, 1 kozolec, 2 slepi alarmiranja, Streliške ulice (zložen les), Vrhnika (50), Barje (1 poslopje), Glince (mlin Schreyev), Sv Petra cesta (tovarna za milo).

Leta 1879. 17krat, in sicer: 2 ostrešji, 1 klet, 3 dimniki, 1 lesena lopa, šota na Barju, 1 slepo alarmiranje, Vrhnika (30 poslopji in cerkev), Ig (48), Kozarje (6), Trzina (36), na Barju (16 poslopji) in 4 veliki požari v Ljubljani.

Leta 1880. 15krat, in sicer: 2 ostrešji, 6 dimnikov, 1 kozolec, 1 lesena lopa, šota na Barju, 1 slepo alarmiranje 1 skladišče, Vič (1 poslopje), v Medvodah (papirnica).

Leta 1881. 13krat, in sicer: Vič (1 poslopje), 1 ostrešje, 1 soba, 1 klet 6 dimnikov, 1 lesena lopa, 2 slepi alarmiranja.

Leta 1882. 22krat, in sicer: 3 ostrešja, 1 strop, 9 dimnikov, 1 kozolec, 5 slepih alarmov, tovarna v Vevčah, Glince (3), Illova (3 poslopja).

Leta 1883. 22krat, in sicer: 1 ostrešje, 7 sob in stropov, 1 skladišče, 1 klet, 1 drvarnica, 6 dimnikov, 1 slep alarm, Ilovica (2), Hradeckega predmestje (2), Zgornja Šiška (1), v Logu (1 poslopje), 5 sobnih požarov.

Leta 1884. 15krat, in sicer: 3 podstrešja, 1 kuhinja, 1 drvarnica, 1 dimnik, gozd, 2 kozolca, 3 slepa alarmiranja, Vevče mizarstvo, Matena (17 poslopij), Dvor (3 poslopja).

Leta 1885. 15krat, in sicer: 2 ostrešji, 1 kuhinja, 6 dimnikov, 1 kozolec, 2 slepa alarma, Stanešče (4), Rimska cesta 1 in Črna vas 1 poslopje.

Leta 1886. 13krat, in sicer: 2 ostrešji, 1 strop, 1 prodajalna, 6 dimnikov, 1 kozolec, 1 lesena lopa, Tovarna za lep.

Leta 1887. 15krat, in sicer: 1 ostrešje, 1 kuhinja, 1 skladišče, 8 dimnikov, 1 kozolec, 1 slepo alarmiranje, deželno gledališče, Kamnik (smodnišnica).

Leta 1888. 11krat, in sicer: 3 ostrešja, 4 dimniki, 1 kozolec, šota na Barju, Ilovica (2), Črna vas (2 poslopji).

Leta 1889. 9krat, in sicer: 2 ostrešji, 1 prodajalna, 2 dimnika, 1 lesna lopa, 1 slepo alarmiranje, Vevče (1 gospodarsko poslopje).

Leta 1890. 19krat, in sicer: 2 ostrešji, 1 soba, 2 prodajalni, 1 klet, 1 drvarnica, 4 dimniki, gozd, 5 kozolcev in lesenih šup, 1 slepo alarmiranje, Selo (2 poslopji).

Leta 1891. 25krat, in sicer: 7 ostrešij, 1 drvarnica, 11 dimnikov, 1 kozolec, 3 slepa alarmiranja, Vič (2), Ilovica (2 poslopji).

Leta 1892. 11krat, in sicer: 3 podstrešja, 2 stropa, 1 kuhinja, 2 dimnika, 1 kozolec, 1 lesena lopa, 1 slepo alarmiranje.

Leta 1893. 16krat, in sicer: 3 podstrešja, 10 dimnikov, 1 kozolec, Mengeš (3), Ilovica (2 poslopji).

Leta 1894. 10krat, in sicer: 1 kuhinja, 5 dimnikov, 1 kozolec, Glince (1), Ilovica (1 poslopje), Karolinska zemlja (2 poslopji, 4 živali). Ponesrečil se je tudi gasilec Indof, ki je čez dva dni umrl.

Leta 1895. 19krat, in sicer: 1 ostrešje, 1 skladišče, 1 prodajalna, 7 dimnikov, 1 kozolec, šota na Barju, 3 slepa alarmiranja, Moste (6 poslopji), Emonska cesta (Jakopič) ostrešje, Laverca (tovarna za šoto).

Leta 1896. 26krat, in sicer: 4 ostrešja, 1 sobni požar, 2 skladišči, 2 kleti, 3 drvarnice, 11 dimnikov, 3 gozdni požari, Špitalske ulice (Krisper) klet, Rimska cesta (Supančič) skladišče s smolo napolnjeno. (Oba požara nevarna.)

Leta 1897. 16krat, in sicer: 2 ostrešji, 2 sobi, 1 skladišče, 5 dimnikov, 2 gozdna požara, 2 slepa alarma, topničarska vojašnica v Trnovem (strešni stol).

Leta 1898. 14krat, in sicer: 2 ostrešji, 3 sobni požari, 1 prodajalna, 5 dimnikov, 1 kozolec, 1 slepo alarmiranje, Karolinska zemlja (2 poslopji).

Leta 1899. 8krat, in sicer: 3 sobni požari, 1 kuhinja, 1 drvarnica, 3 dimniki.

Leta 1900. 13krat, in sicer: 6 dimnikov, 6 podstrešij, 1 slepo alarmiranje, 1 pisarna.

Leta 1901. 6krat, in sicer: 1 dimnik, 2 slepi alarmiranja, 1 strop v sobi, 1 klet, 1 velik požar v Dobrunjah.

Leta 1902. 7krat, in sicer: 2 poslopji, 1 dimnik, 1 podstrešje, 1 lesena lopa, 1 strop, Laverca (veliko gospodarsko poslopje).

Leta 1903. 8krat, in sicer: 3 dimniki, 1 lesena lopa, 2 poslopji, 1 klet, 1 strop, tovarna Tönnies (nevaren požar).

Leta 1904. 9krat, in sicer: 1 hišna oprava, 2 ostrešji, Slapa vas pri Studencu (4 poslopja), Šiška (2 poslopji), 1 dimnik, bombaž in šota, 1 kozolec.

Leta 1905. 13krat, in sicer: 1 strop, 1 zaboj, Jenkove ulice (mizarstvo tovarna), 1 lesena stena, tovarna na Fužinah, (ostrešje in stroji), 1 špecerijska prodajalna, 1 shramba za premog, 1 šupa s senom, meščanska vojašnica (1 strešni stol), Ilovica (1 poslopje), 1 dimnik, Poljanska cesta (hlev, pod in poljski pridelki), 1 prodajalna.

Leta 1906. 11krat, in sicer: Južni kolodvor (lesena lopa), 1 dimnik, hotel Ilirija (strop v kuhinji), Vila Treo (pod-

strešje), na Studencu (7 stanovanjskih in gospodarskih poslopij), 1 kozolec, Dunajska cesta (1 veliko podstrešje), hotel Ilirija (strešni stol), pokopališče (odpadki vencev), smodnišnica na ljubljanskem polju, Streliške ulice (strop v tovarni).

Leta 1907. 10krat, in sicer: Selo (1 poslopje), stroji, mrva, Črna Vas (hiša, hlev), Selo (1 kozolec), Studenec (4 poslopja), Tesarske ulice (mrva), Žaga Deghenghi in tovarna (prišla so na pomoč društva iz Šiške in Most, da so se tako obvarovale Tönniesove tovarne), 2 dimnika, Dolenjska cesta (1 poslopje), Predovič Poljanska cesta (šupe, hlev, skladišča, ledernica, vozovi, sušilnica), rešilo se je gostilniško poslopje.

Leta 1908. 10krat, in sicer: 2 ostrešji, Tovarna za usnje v Kranju, v gimnaziji vpenjača, 1 steklena veranda, 1 kozolec, 1 sobni strop, velik požar tovarna Krisper in Tomažič skladišče, Kranjska stavbinska družba (skladišče), 1 sušilnica.

Leta 1909. 23krat, in sicer: Hotel Maličev (podstrešje), 6 dimnikov, 1 zaboj, Zgornja Šiška (1 strop), Souvan (1 strop), Bleweisova cesta (velik strešni stol), Emonska cesta (strop), gozd 150 m², Sv. Petra cesta (skladišče), Predilne ulice (skladišče cunj in kosti), 1 grmovje, 1 sušilnica, 1 kozolec, Slomškove ulice (sobna oprava), 1 maščoba v kotlu, 1 zaboj, 1 prodajalna.

Leta 1910. do 1. aprila 4krat, in sicer: Poljanska cesta (sušilnica), Tovarna za lep (ostrešje in bencin), 2 slepi alarmiranja, magistrat (1 dimnik).

Društvo je bilo torej v 40 letih klicano 549 krat.
L. Stricel ml.

Novice.

Oče Doberlet. Kakor smo v zadnji številki omenili je praznoval naš oče Doberlet dne 2. julija svojo zlato poroko. Pri tej priliki, ki se je kaj slovesno izvršila v frančiškanski cerkvi v Ljubljani, je došlo častitemu starčku in njegovi blagi soprogi nad 200 brzojavnih in nad 350 pismenih pozdravov, od raznih strani.

Presrečna je bila posebno pismena častitka ljubljanskega gospoda župana, kjer v vznešenih besedah častita zaslužnemu probuditelju gasilstva.

Na mnoga leta kličemo še enkrat tudi mi!

Naznanjajte nezgode pravočasno! Neki delavec je pri zavarovalnici za nezgode dne 23. januarja 1910 zahteval odškodnino za oko, ki se mu je pokvarilo vsled nezgode. Zavarovalnica je na temelju § 34 zavarovalnega zakona odklonila zahtevo, ker je zastarela. Delavec je vložil tožbo na razsodišče in jo utemeljil s tem, da ga je kot nožarja zadela nezgoda meseca aprila 1907; ogenj, ob katerem je moral delati, mu je skalil desno oko tako, da je oslepel. Zdravnik mu je dejal, da se bo to popravilo, pa ga je poslal k drugemu zdravniku, ki ga je tudi tolažil in potem odkazal tretjemu zdravniku. Leta 1908. je bil osem dni na kliniki. Končno pa se je njegovo stanje tako pogojšalo, da je izginilo vsako upanje, da bo še kdaj sposoben za delo. On torej ni kriv, da je zamudil rok za naznanilo. — Razsodišče je zavrnilo tožbo, češ, da je jasno, da je tožitelj zamudil rok, ki ga določa § 34 zakona z dne 28. decembra 1887 za naznanilo nezgod. Njegovo napačno upanje, da se popravi bolno oko, ne izpremeni zamude in ne prepreči zakonitih posledic. — Ne more se dovolj često ponavljati, da se mora vsaka nezgoda takoj naznaniti. Če ni slabih posledic, nič ne de. Če pa so, je delavčeva pravica le tedaj varna, če je bila nezgoda pravočasno naznanjena.

Živa baklja. 23letna dekla Ana Zaly na Dunaju je grozno ponesrečila pred par dnevi, in sicer po svoji lahkomišljenosti. Dopoldne okoli 10. ure je hotela zanetiti ogenj. Doma ni imela nič drv; da bi ji pa ne bilo treba hoditi po podkurivo v prodajalno, je polila premog v štedilniku s špiritom. Plamen pa je puhnil iz štedilnika in ji vžgal obleko. Zaly je začela kričati za pomoč in bežala vsa v plamenu na stopnice. Sosedinje so takoj potrgale obleko z nje, vendar je nesrečnica zadobila tolikšne rane, da ni nikakršnega upanja, da bi okrevala. Oddali so jo v bolnico.

Spored slavnostne seje

Slovanske gasilske zveze

v ponedeljek dne 15. avgusta 1910 ob
11. uri dopoludne v „Mestnem domu“.

1. Otvoritev seje po starosti ces. svetnik Karel Vozábu.

2. Zaznamek zastopnikov mesta, korporacij in zvez.

3. Delovanje gasilnih društev izven gasilske službe pri povodnji, potresu, posipu, železniških nezgodah itd. Dopolnilo primernih zakonskih določb v prid podpor članom v taki službi ponesrečenim. Poroča: tovariš Trošt.

4. Gasilstvo v narodni šoli; mladinski naraščaj. Poroča: tovariš Hubalek.

5. Uvedba normalnih vijakov v gasilstvu. Poroča: tovariš Meissner.

6. Samostojnost gasilnih društev, izločitev teh iz društvenega zakona, dovolitev večje društvene svobode. Poroča: tovariš Ludvig.

7. Posamezni predlogi.

8. Zaključitev seje.

Načrte za gasilne dome in stroškovnike izdeluje po nizki ceni Ludovik Štricelj ml. v Ljubljani, Sv. Petra cesta.

Sukno in platno za gasilske kroje v veliki izbiri in razni kakovosti ima trdka Feliks Urbanc v Ljubljani, poleg frančiškanske cerkve. Vzorec s cenovnikom in plačilnimi pogoji so na razpolago brezplačno.

Rokavice in kravate za gasilce ima v zalogi tovariš Anton Leutgeb v Ljubljani pod Trančo. Tovariši, naša dolžnost budi, podpirati zaslužnega gasilca. Cene nizke.

Graška zavarovalnica vedno z vneto podporo gasilna društva bodisi pri ustanovitvi, ali da daje nagrade po požarih. V zadnjem letu je dala našim gasilnim društvom 2140 K daril. Zakaj se druge zavarovalnice ne oglasijo s poročili?

Službeni red

in vadbeni predpisi za gasilna društva.

Priredil po A. C. Ahčinovem

zvezni tajnik Franc Ks. Trošt,

je izšel in se dobiva v Ljubljani pri M. Gerberju.

Cena vezanemu izvodu 70 h, po pošti 80 h.

Matija Gerber

(Jos. K. Gerberjeva vdova)

Ljubljana, Kongresni trg št. 4.

Edina zaloga vseh predpisanih gasilskih uradnih knjig in sicer:

Osnovnik K 4.40; Službeni zapisnik K 4.40; Blagajniški dnevnik K 1.— do K 2.—; Zapisnik K 1.— do K 2.—; Trošt: Vežbovnik K —.75; Barle: Redovne vaje K —.45. Gasilski znaki K —.50; Gasilske znamke. Izdelovalnica gasilskih trakov. Knjižoveznica, prodaja pisarniških potrebščin.

„Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

Gradišče št. 4

priporoča slavnim županstvom ter vsem c. kr. in drugim javnim uradom svojo

popolno zalogo uradnih tiskovin,

slavnim hranilnicam in posojilnicam se priporoča tudi v izvrševanje hranilnih knjižic; slavnim narodnim in drugim društvom v izvrševanje vabil, pravil, plakatov, diplom, ki jih izvršuje v navadnem ali v večbarvnem tisku najokusneje.

Postrežba točna in solidna.

Cene zmerne.

J. S. Benedikt

Ljubljana, Prešernove ulice

tvorniška zaloga posamentirnega blaga
in raznih potrebščin za gasilna društva.

Naramnice za gasilce docela po postavnem predpisu.

Gasilske čepice z medenim ali tudi z zlato-
vezenim znakom.

**Signalne vrvice, rokavne žn-
rice, rokavice, kravate itd.**

Dobre konopne cevi, pasovi za moštvo itd.

Preskrbe se tudi vse druge potrebščine za gasilce po najnižjih cenah.

Za gasilna društva olajšalni plačilni pogoji; pri skupnem naročilu enakih vrst primeren popust.

Redovne vaje

za slovensko gasilstvo

spisal

Franc Barle

dobiti je

pri pisatelju v Ljubljani „Mestni dom“
in v trgovini Gerber

Izvod stane 40 h, s pošto 45 h.

Gasilci, kjer še nimate redovnih vaj, sezite po njih.

Za jubilejno ustanovo.

2 Zalepne znamke, ki naj bi jih gasilci
prilepljali na svoja pisma, ter s tem
doprinašali majhen dar za jubilejsko
ustanovo. Te znamke se dobe pri zvez-
nem odboru v polah po 50 komadov.
Pojasnila daje in znamke razpošilja
zvezni tajnik. Tovariši rabite pridno te
znamke pri vsaki priliki, posebno pri gasilskih prire-
ditvah, za šaljivo pošto itd.

Svoji k svojim! ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ Svoji k svojim!

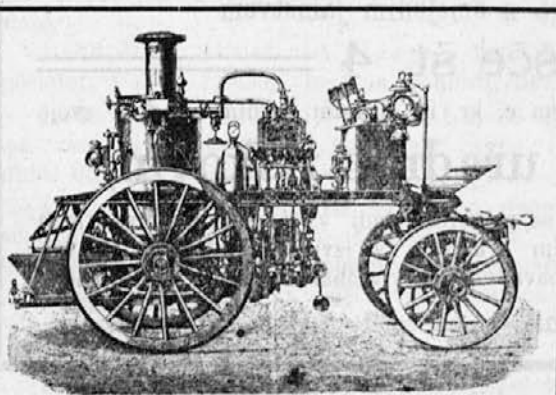
Prva češka tvornica brizgalnic, sesalk in gasilskih priprav. Kovinska livarna.

Priporočena od češke gasilske zveze in prostovoljnih gasilnih društev.

V. J. STRATILEK, Vysoki Myto, Češko.

Priporoča svoje **parne, električne in bencinove brizgalnice najnovejšega in najpopolnejšega sestava. Štirikolne in dvokolne brizgalne na zmeteh in brez teh najlepše in dovršeno zložene.**

NOVOST. Brizgalnice s 40% pomanjšano silo na obeh straneh sesajoče in brizgajoče. Ročne, nosilne berglaste brizgalne. =====

1. vrste konopne cevi, spiralni močni sesalci, normalni vijaki. Vsakovrstne lestve. Gasilske oprave po predpisih.

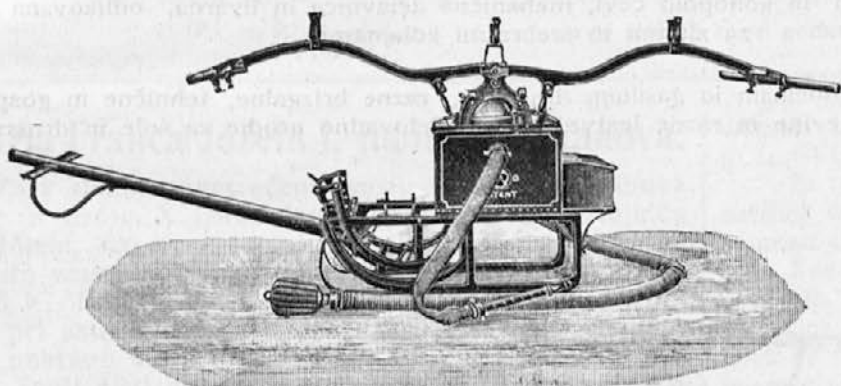
Strojnotvorniška družba „UNION“ na Dunaju.

(D. z o. z.)

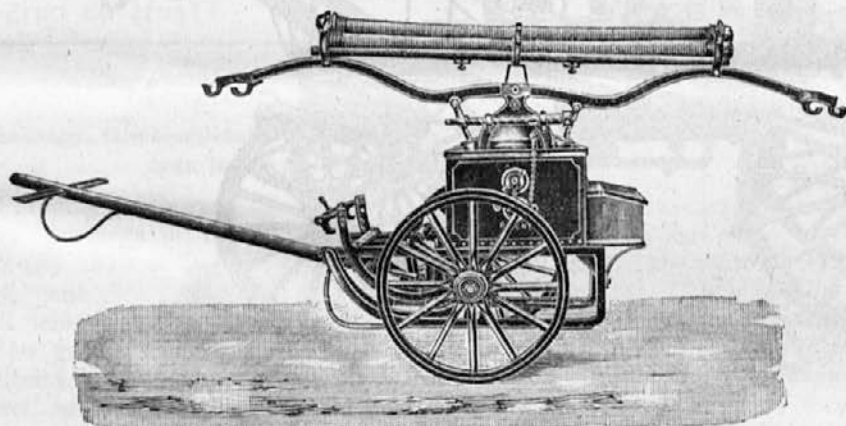
Pisarna in skladišče: Dunaj VIII/2, Hernalsergürtel.

Tvornice: Toplice in Sorgental na Češkem.

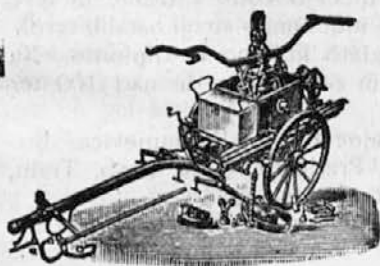
Novoustrojena patentovana sančna snemalna brizgalna s prosto se pregibajočo osjo in snemalnim kolesjem, najpripravnejša za hribovit_o kraje. En sam gasilec z lahkoto brizgo sname in zopet uredi.

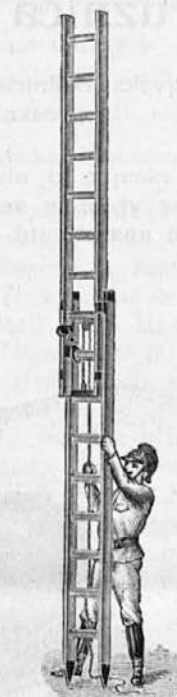
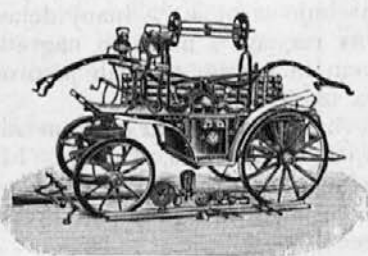
Kot sančna brizga.

Kot dvokolna vozna brizga.

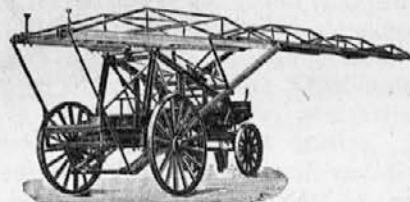
Brizgalnice in vodonoši, dvokolesne in štirikolesne ali nosilne.

Raztegnjena.

Sklopljena.

Nosilne
premikalne
lestve.Dvokolesne in štirikolesne
premikalne lestve.

Strešne in kljukaste lestve.

Vsakovrstne osebne oprave.

➡ Cevi, konopne in lanene, sirove ali gumirane. Normalna spojila vijakov avstrijske gasilske zveze.

**Popolna garancija! Nizke cene! Najuspešnejše
delovanje! Lahki plačilni pogoji!**

Ustanovljeno leta 1820.

Ustanovljeno leta 1820.

Priporočena tvrdka po češki zvezi gasilnih društev.

C. kr. priv. tvornica brizgalnic, hidroforov, sesalk, lestev, cevi in oprave za gasilce

Praga - Smihov

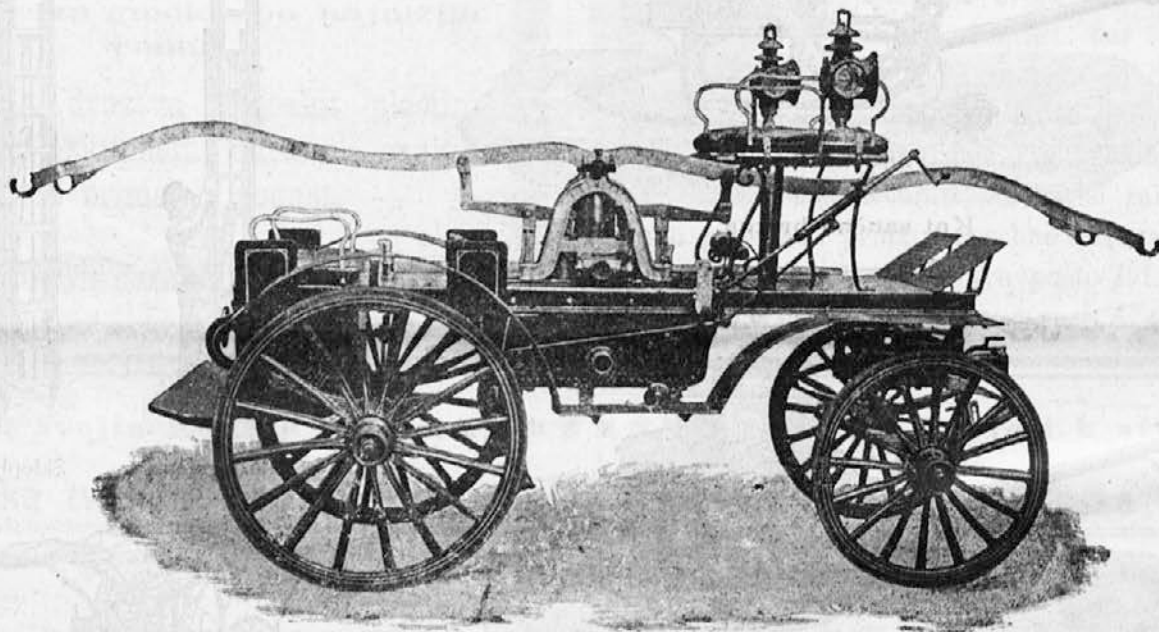
R. A. Smekal

Čeh blizu Olomuca

Podružnica v Zagrebu, Frankopanska ulica 9

Prva češko - moravska tkalnica lanenih in konopnih cevi, mehanična delavnica in livarna, odlikovana na raznih izložbah s 129 zlatimi in srebrnimi kolajnami.

Priporoča vsem c. kr. oblastem, občinam in gasilnim društvom, razne brizgalne, tehnične in gospodarske stroje vsake vrste in veličine, cevine in razne lestve, itd. — Telovadno orodje za šole in društva, motore, acetilinske aparate itd.

Najnovejši izum tvrdke R. A. Smekala so **brizgalnice**, ki zajemajo in mečejo vodo z desne in leve strani ter imajo ravnotež tako sestavljen, da potrebuje stroj 40 % manj delavske moči nego stroji ostalih tvrdk. Ta izum je bil leta 1903. odlikovan v Pragi na razstavi z največjo nagrado: zlato kolajno in diplomo. Na Kranjskem, Primorskem, Štajerskem in Hrvaškem in ostalih deželah je prodanih teh strojev že nad 100 ter imamo od različnih gasilnih društev zelo laskava izpričevala.

Podružnica v Zagrebu je prodala takih brizgalnic na Kranjskem za kraje: Krško, Kostanjevica, Bohinjska Bistrica, Metlika, Šenčur, Koroška Bela, Zgornja Šiška, Dravlje, Idrija, Predoslje, Sora, Stob, Trzin, Žabnica, Royte, Velika Loka, Kamna gorica, Stožice, Valtavas in Št. Peter pri Rudolfovem;

na Štajerskem: Ojstrškavas, Gomilsko, Okoslavci, Možganjci in Prekopa;

na Primorskem: Kobarid, Idrsko in Bovec;

na Hrvaškem: Ravnagora, Delnice, Lipik, Dolnja Stubica, Požega, Kešinci, Samobor, Vrginmost, Lokve, Gradec, Ludina, Vrbovec, Koprivnica, Pakrac, Popovača, Stara Pažova, Dugoselo, Hlebenje in Sv. Ana.

Razen teh strojev izdelujemo zelo praktične male brizgalnice »**univerzalke**« na dveh ali na štirih kolesih, ki so za prvo pripomoč prav praktične, bodisi za gasilna društva ali pa za občine, ki imajo malo denarnih sredstev.

Dalje izdelujemo vse ostalo gasilno orodje in potrebščine kakor čelade, pasove, sekirice, ročne in mehanične lestve najnovejše vrste. Delavske in paradne obleke, čepice in gasilna znamenja po najnižjih cenah.

Občinam in gasilnim društvom olajšalni plačilni pogoji na obroke.

Za vse stroje se jamči pet let.